Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשן

היינט 10 זייטן

נייער פאלקסבלאט

№ 18 | Łódź, Poniedziałek, 21 Stycznia 1935 r. | דרייצנטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י״ז שבט תרצ״ה | № 18

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל.

געשטארבן ד״ר צמח שאבאד

ווילנא, 20 (טעלעפאניש)

היינט אין דערפ׳ריה איז אין עלטער פון 71 יאהר געשטארבן ד״ר צמח שאבאד.

ווילנא, 20 (יט״א טעלעגראפיש)

דער טויט פון ד״ר שאבאד האט ארויסגערופן א גרויסן טרויער אין אלע קרייזן פון דער יודישער באפעלקערונג.

באלד נאך דער פטירה האט זיך געשאפן א לויה-קאמיטעט. די לויה וועט איינגעארדנט אויפ׳ן חשבון פון דער קהלה.

די לויה האט געזאלט פארקומען ערשט דינסטאג, אויפ׳ן פארלאנג פון דער פאמיליע, קומט די לויה פאר היינט 12 בייטאג. ס׳וועלן זיך באטייליגן צענדליגער ארגאניזאציעס, ווי: „טאז״, „יווא״, „דזשאינט״, דאקטוירים-פעראיין און אנד. ס׳ווערן אויך דערווארט פיל דעלעגאציעס פון די נאהענטסטע שטעט, ווי: ביאליסטאק, גראדנע א. אנד.

ס׳איז פאראויסצוזעהן, אז די לויה וועט זיין א גראנדיעזע.

* * *

דער פארשטארבענער ד״ר צמח שאבאד, איז געבוירן געווארן אין ווילנא אין יאהר 1864. זיין פאטער יוסף זעליג איז געוועזן א „מאסקווער זיצער״. ער האט איינגעקויפט סחורות אין מאסקווע און מיט פוהרען אנגעשיקט קיין ווילנא, זיין זיידע איז געוועזן א באקאנטער ראש ישיבה.

שוין אין סיבעטן יאהר פון זיין לעבן האט צמח שאבאד אנגעהויבן צו לערנען אין חדר. דאן האט ער געלערנט און דער ווילנער רעאל-שול און אין גימנאזיע, דעם אוניווערזיטעט האט ער געענדיגט אין מאסקווע אלס דאקטאר מעדיצין. זיין מעדיצינישע וויסענשאפט האט ער פארפולקאמט אין ווין, די דיסערטאציע האט ער אנגעשריבן וועגן צוקער-קראנקהייטען.

אין יאהר 1894 האט ער זיך באזעצט אין ווילנא, וואו ער איז געווארן ארדינאטאר פון פאוויטש-שפיטאל, באלד האט ער זיך געווארפן אין געזעלשאפטליכע ארבייט, ער איז באלד געווארן א וויצע-פארזיצער פון דער מעדיצינישער געזעלשאפט אין ווילנע, אין 1902 איז ער פארזיצער פון דער חברה מפיצי השכלה. אין יאהר 1904 און 1905 איז ער דער גרינדער

פון דער יודישער דעמאקראטישער גרופע צוזאמען מיט בראמסאנען, ברוצקוס, צוקערמאן, גורעוויטש א. א.

אין יאהר 1905 איז ער א מיטגליד אין דער ארגאניזאציע פון זעלבסטהילף און פון דער פעראייניגונג פון דעלעגאטען פון די סאציאליסטישע פארטייען.

בעת׳ן דעצעמבער-אויפשטאנד ווערט ער ארעסטירט און זיצט א האלב יאהר אין לוקישקער תפיסה, ער ווערט פערמשפט אויף 3 יאהר פערשיקונג, וואס ווערט פערביטען אויף ארויסגעשיקט צו ווערען קיין אויסלאנד, ער פערברענגט אין דער שווייץ, ענגלאנד און דייטשלאנד און אין יאהר 1907 קומט ער צוריק קיין ווילנא, ס׳איז דאן נישט פארהאן קיין שום גרעסערע געזעלשאפטליכע ארבייט, אין וועלכער שאבאד זאל נישט אנטיילנעהמען, אין יאהר 1913 גרינדעט ער א געהיימע ארגאניזאציע פון ראדיקאלער אינטעליגענץ פון אלע נאציאנאליטעטן פון ווילנער קאנט

אין 1915 דינט ער אלס מיליטערישער דאקטאר אין גאליציען. בעת דער דייטשער אקופאציע איז ער פארזיצער פון קאמיטעט צו העלפען די מלחמה-געליטענע, פארזיצער פון דער אלגעמיינער הילפס-געזעלשאפט „פון „אזע״, ער פערנעהמט זיך מיט קולטור-ארבייט, ער איז פארזיצער פון דער חברה מפיצי השכלה, ער גרינדעט די יודישע יונגעל-שול, די יודישע גימנאזיע.

אין יאהר 1919 ווערט ער פארזיצער פון דער ערשטער יודישער דעמאקראטישער קהלה, ראטסמאן פון שטאט-ראט (ביז׳ן היינטיגען טאג) גרינדער פון „יעקאפע״, פון „ארט״, פארזיצער פון „טאז״, וויצע-פארזיצער פון אלפוילישען ראט פון „טאז״, גרינדער פון דער געזעלשאפט א. נ. פון אנסקי, מיטגרינדער פון „יווא״, גרינדער און פארזיצער פון דער יודישער דעמאקראטישער פארטיי, נאך דער שפאלטונג געהערט ער צו דער פאלקס-פארטיי, אין יאהר 1928 ווערט ער געוועהלט אלס סענאטאר.

דער פארשטארבענער האט זעהר פיל געארבייט אויפ׳ן געביט פון וויסענשאפט און ליטעראטור. האט זעהר פיל געשריבען אין מעדיצינישע זשורנאלען, געוועזן א גלענצענדער פובליציסט, זייט 1932 האט ער רעדאגירט דעם צוויי-וואכן-זשורנאל „פאלקסגעזונט״ און אנגעשריבען א רייה פאפולערע מעדיצינישע ביכער.

די געזעלשאפט „טאז״ האט ארויסגעגעבן זיינע א גרויסע ארבייט אין ביך-פארם „זעלבסטשוץ פון מענשליכן ארגאניזם״.

ווילנא האט פארלוירן איינעם פון איהרע בעסטע זוהן, דאס יודישע פאלק – איינעם פון איהרע בעסטע נאציאנאלע קעמפער.

צמח שאבאד—דער יודישער דאקטאר

מיין ווארט איז צו שוואך צו שילדערן די גלאנצפולע, פרוכטבארע, ברייטע און גרויסע טעטיגקייט פון **צמח שאבאד**, דעם פאפולערען דאקטאר, אנגעזעהענעם כלל טוער און וועטעראן פון דער יודישער נאציאנאל געזעלשאפטליכער ארבייט, פאר וועלכע מעשים בנוגע זיין היימאט שטאט ווילנע וועט דער קומענדיגער היסטאריקער ווידמען א גאלדען בלעטל.

אין די זכרונות און לעגענדעס, וואס האבען א שייכות צו דער תקופה פון חורבן בית שני, ווערט איבערגעגעבן פאלגענדיגער טיף רירענדיגער עפיזאד: ווען דער גרויסער תנא האט בעטראכט דעם חורבן ירושלים, האט ער דערזעהען א פרוי פון צארטען אויסזעהן אין צעריסענע בגדים מיט צעשויבערטע האר, וועלכע האט אין דער מיסט פון די פערד געזוכט קערנדלעך צו שטילען איהר הונגער. די דאזיגע פרוי איז געווען די טאכטער פון אוריה, דעם גרויסען נגיד, וואס פלעגט אויסגעבען אין די גוטע צייטען הונדערטער גאלד מטבעות אויף איהרע לוקסוס זאכען... זי האט זיך געווענדעט צום תנא און געבעטען ביי איהם הילף. און בעטראכטענדיג מיט זיין אדלער בליק די דאזיגע טיפע טראגעדיע, האט דער תנא אויסגערופען: „אשריך ישראל״ — וואויל איז צו דיר, פאלק, וואס נישט קוקענדיג אויף אזא קאטאסטראפע איז דאך נישט נעבראכען דיין גרויסער בטחון און פעלזענפעסטע אמונה אין עתיד פון פאלק.

אין דעם זעלביגען „אשריך״ איז אויסגעקומען צו זאגען אויף ד״ר צ. שאבאד. מיט צענדליגער יאהרען צוריק איז די גאנצע יודישע דיפלאמירטע אינטעליגענץ און ווילנע געווען דורך אסימילירט. אין אנפאנג פון יאהר 1901 האב איך אלס וואלאנטער דאקטאר זיך גענומען טרעפען מיט׳ן עטאטאווען ארדינאטאר ד״ר צ. שאבאד אין ווילנער יודישען שפיטאל. דאן פלעגט מען זיך שעמען צו רעדען אויפ׳ן לשון פון אייגענעם פאלק, און אז מיט א יודענע פון גיטקע טאובעס זאוואל-קעס אדער פון לייב-לייזונג הויט פלעגט דער רופיש... פרעמדער אין דרוויטערט פון די בריטש פאלקסמאסען איז דאן געוועזן די פאטענטירטע אינטעליגענץ, און אנ׳איינציגער אויסנאם איז געוועזן דער ד״ר שאבאד, וועלכער האט בעהאט דעם שטארקען בטחון אין די אויפלעבנדיגע כוחות פון די ברייטע פאלקסמאסען. און ווייל ער איז געוועזן דער פיאנער אויף דעם וועג, וואס איז ערשט געווארען א מאדערנע שטימונג, בעציהט זיך אויף איהם דער שבח פון נביא: „זכרתי לך חסד נעוריך, לכתך אחרי במדבר...״. ער האט געלייגט די ערשטע גרונדשטיינער פאר דער דאזיגער ריכטונג, נישט קוקענדיג אויפן פערניכטענדיגען שמייכעל, קאלטע גלייכגילטיגקייט און זאגאר פיינדליכע שטעלונג פון זיינע קאלעגען.

א צווייטען אימפאנירענדיגען בילדעל פון דער גלאנצפולער טעטיגקייט פון חשוב׳ן יובילאר האב איך צו פערצייכענען בנוגע דער אקופאציע-צייט. אין יאהר 1915 זענען כמעט אלע קהל׳ס-לייט, די כלל-טוער פון ווילנע, זיך פתדנותדיק צעלאפען, איבערלאזענדיג די מאסען כצאן בלי רועה.

און אויך דאן איז ד״ר שאבאד געווען איינער פון די יחידי סגולה, וועלכער האט ארויסגעוויזען בנוגע צו די פאלקסמאסען דעם העלדענמוט פון דער ביבלישער העלדען רות, וועלכע האט אין אנ׳עת צרה געזאגט צו איהר שוויגער: „באשר תליני אלין, ובאשר תמותי אמות״, און איז געבליבען דער טרייער וועגווייזער, פיהרער און פערזארגער אין דער ליידענדיגער און פערוואגלטער שטאט, שטעלענדיג זיך דא בראש פון די פאלקס-קיכען, האט ער פערדינט דעם שבח, וואס די מלאכים האבען געזאגט פאר גאט אויף משה רבינו: אברהם אבינו איז געווען נאסטפריינדלעך אין די זאטע צייטען, אבער ער משה האט געשטילט דעם פאלקסהונגער אין דער מדבר.

ד״ר שאבאד איז געווען דער בעליבטער פארשטעהער און די אינטערעסען פון וועלכע ער האט מסירת-נפש׳דיג פערטיידינט. אין זיין פיליאטריגער נאציאנאל-געזעלשאפטליכער ארבייט איז ד״ר שאבאד געווען איינער פון די נבחרים, וואס זייער יודישער מארטירער-גייסט האט זיך מיט אדלער פליגלען אויפגעהויבן נאציאנאלע דער בעתהריגער הויך פון דעם יודישן נאציאנאלן כבוד און שטאלץ.

ד״ר א. ווירשובסקי.

מיר פארטרויערן זיך אין טיפן טרויער צוליב׳ן טויט פון

ד״ר צמח שאבאד

(ווילנע)

דעם אויפריכטיגסטן און פארדינסטפולסטן שעפער און בויער אויף׳ן געביט פון דער יודישער קולטור.

לאדזשער געזעלשאפט „פריינד פון יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט אין ווילנע״

מיר דריקן אויס אונזער אויפריכטיגע צער צוליב׳ן טויט פון גרויסן יודישן קולטור-טוער

ד״ר צמח שאבאד

(ווילנע)

„נייער פאלקסבלאט״.

צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער אונפערגעסליכען חבר, דעם מיטארבייטער פון דער ציוניסט. ארגאניזאציע אין לאדז

נ״ע משה הערשקאוויטש

דריקן מיר אויס דער שווער-געטראפענער **פאמיליע** אונזער טיפסטן ביילייד.

דוד זילבערבערג
מאיר רייך
בנימין זילבערבערג
ה. גראסמאן

דעם טיפסטן מיטגעפיהל דריקן מיר אויס אונזערע ליבע קאלעגען

שלמה און אלימלך וויערזשבא

און פאמיליע צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכען

נ״ע פאטער

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים

חיים פעטערזילע
יחזקאל מאשקאוויטש
און יצחק בעלעמער

9885

דעם ה׳ ק. כאסילעוו

צוליב׳ן טויט פון זיין

פאטער

דריקט אויס אויפריכטיגען ביילייד

מ. אלטמאן.

רוימישער פראטאקאל און מזרח-פאקט

וועגענטוועלער זיג פון ערשטע און אדורכפאל פון צווייטן

פוילען'ס באציהונג צו דעם מזרח-פאקט

זשענעווע, 20 (ספ. טעל.)

„זשורנאל דע זשענעוו" רעדט אויס די היג טערקולוסען-אונטערהאנדלונגען, וואס זענען די לעצטע טעג געפיהרט געווארען אין זשענעווע, און קומט צום אויספיהר, אז מ'דארף זיך ריכטען אויפ'ן סוקצעס פונם רוימישען פראטאקאל, ביי דעם גלייכצייטיגען אדורכפאל פונם פראיעקט וועגען דעם מזרח-פאקט.

פוילען האט נישט בדעה

לאנדאן, 20 (ספ. טעל.)

אין א דעפעשע פון זשענעווע שרייבט אונטער די „טיימס", אז פוילען האט נישט בדעה צו-צואיילען איהר דעציזיע אין דעם ענין מזרח-פאקט.

פראנקפורט, 20 (ספ. טעל.)

„גענעראל-אנצייגער" איז מודיע פון זשענעווע, אז דער מיג. בעק זאל האבען מסכים געווען אויף פוילענס אנשליסען זיך צום רוימישען פאקט. דאנעגען זאל ער האבען נאך אמאל פערזיכערט, דאס פוילען זעהט נישט איין קיין סיבה אויף צוצוטרעטען צו דעם מזרח-פאקט.

ליטווינאוו ווידער, וועלכער האט זיך לכתחילה מיט אומצופרידענהייט באציגען צום רוימישען פאקט און צו די ביידונאי-פלענער פון רוים און פאריז, דאס האבען מחמת דעם דערמאהנט פראנקרייך, אז זי טאר נישט פארן שליסען דעם מזרח פאקט בינדען זיך מיט וואסערע-נישט-איז אנדערע התחייבות'ן.

די עיקר-טענדענצען פון דער דייטשער פאליטיק

פאריז, 20 (ספ. טעל.)

אין א לענגערער דעפעשע פון בערלין קלעהרט אויף דער קארעספאנדענט פון „האוואס" די עיקר-טענדענצען פון דער דייטשער פאליטיק.

אויף וויפיל עס האט דירעקט נאך דעם פלעביסציט אין סאאר-געביט געהערשט סיי אין די פאליטישע און סיי אין די דיפלאמאטישע קרייזען פון בערלין אנ'אפטימיזם בנוגע דער מעגליכקייט פון עפענען א נייע פאזע אין די פראנצויזיש-דייטשע באציהונגען, אויף אזויפיל ווערט איצט דער דאזיגער ענין קאמפליצירט.

פון היטלערס לעצטע ארויסטרעטונגען איז צו דרינגען, אז דייטשלאנד איז גרייט אפצוזוארפען אין פרינציפ אלע ענטוואפנונגס-התחייבות'ן, וואס זענען ארויפגעלייגט געווארען דורכ'ן ווערסאילער טראקטאט. אויך ווייזט זיך אויס, אז וואס שייך

דער פעלקער-ליגע האט היטלער נישט געענדערט זיין מיינונג וועגען איהר, און אויך בנוגע דעם מזרח-פאקט האט זי נישט געענדערט איהר שטעלונג.

פונם קאנצלערס ווערטער — שרייבט דער קארעספאנדענט — קאן מען בלויז אורטיילען, אלס איינציגע פאזיטיווע פראפאזיציע, דאס ער איז גרייט צו שליסען מיט פראנקרייך א נישט-אגרעסיע פאקט, אנ'אנאלאגישען ווי מיט פוילען.

אינטערוויאו פון די מיניסטארען לאוואל און טיטולעסקו

מאסקווע, 20, (ספ. טעל.)

די אפיציעלע „טאסס"-אגענטור גיט אן דעם טעקסט פון דער „א זוועסטיא" אינטערוויאוען איז זשענעווע מיט די מיניסטארען לאוואל און טיטולעסקו.

דער מיג. לאוואל האט דערקלערט דעם קארעספאנדענט פון „א זוועסטיא" צ. א.: ליטווינאוו און איך האבען דורך אנ'אפיציעלען אקט פעסטגעשטעלט אונזער געמיינזאמע דעציזיע וועגען דערפיהרען צו א פאזיטיווען רעזולטאט דעם מזרח - פאקט. ווען

אפילו אונזערע האפענונגען זאלען אונז פערפיהרען, וועלען מיר מאכען ווייטער די בשותפותדיגע אנשטרענגונגען, אז די גאראנטיעס פאר'ן שלום זאל פערגרעסערט ווערען.

דער מיג. טיטולעסקו האט ווידער בעריהרט די באדייטונג פון די בענייטע פריינדשאפט-באציהונגען צווישען דעם ראטען-פערבאנד און רומעניען ובפרט אונטערגעשטראכען די באדייטונג וואס ער גיט אי צום פאקט וועגען באצייכענען דעם אנפאלער

א תנאי פון לאוואל'ן

פאריז, 20. (ספ. טעל.)

די האוואס-אגענטור איז מודיע: לויט אינפארמאציעס פון „ל'עקא דע פארי" און „ל'עוור" האט דער מיניסטער לאוואל, בעת מיטאג מיט ליטווינאוו'ן און די דעלעגאטען פון דער קליינער אנטאנט באליגט גרויסע פערפלכטונגען.

„ל'עקא דע פארי" שרייבט:

אויב דייטשלאנד וועט זיך אפזאגען פונ'ם פאקט פאר געגענזייטיגער הילף, וועט פראנקרייך אונטערשרייבען אנ'אפמאך מיט מאסקווע און פראג. זי וועט נישט טראקטירען מיט דייטשלאנד וועגען ענטוואפנונג כל זמן בערלין וועט נישט צושטיין צו דעם מזרח-פאקט און דעם דונאי-פאקט.

א גרויסע שרפה אין יאפאן

טאקיא, 20 (ספ.)

אין דער קורארט געגענד מעדסאקי אויפ'ן אינזעל האקאידא איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה, וואס האט פערניכטעט 150 הייזער.

עס הערשט די מורא, אז אויפ'ן פייער זענען אומגעקומען א סך מענשען.

פייערונג פון יאנואר-אויפשטאנד אין ווארשא

ווארשא, 20. (טעלעפאניש)

היינט האט ווארשא געפייערט דעם 72-טען יאהרצייט פונ'ם יאנואר-אויפשטאנד און אפגעגעבען כבוד די נאך לעבעדיגע אנטיילנעהמער — וועטעראנען פונ'ם יאהר 1863.

דער יאהרצייט איז געפייערט געווארען דורך פערשידענע פאטריאטישע פעראנשטאלטונגען.

הלוואי ווייטער נישט בעסער...

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

לויטן באריכט פונם דייטשען פינאנץ-מיניסטעריום, האט דער מלוכה ביודזשעט סוף נאוועמבער מ.י. ארויסגעוויזען א דעפיציט פון 2,058,2 מיליאן מארק.

די שניי-שטורעמס אין אמעריקא

ניו-יארק, 20. (ספ. טעל.)

די שניי-שטורעמס וואס בושעווען אין גאנץ אמעריקא האבען געבראכט צו א סך אומגליקס-פאלען.

לעת עתה זענען פערעגיסטרירט געווארען 20 פערזאן, וועלכע זענען געשטארבען פון די פרעסט.

מען סיגנאליזירט וועגען דער פערהאלטונג פון פיל צוגען.

א הכחשה וועגען דער קאנצענטראציע פונ'ם ליטווישען מיליטער

ריגע, 20 (ספ. טעל.)

לויט ווי מען איז מודיע פון קאוונע, לייקענען אפ די ליטווישע אפיציעלע קרייזען די ידיעה פון דער דייטשער פרעסע וועגען דער כלומרשטער קאנצענטראציע פונ'ם ליטווישען מיליטער אויף קלייפעדער קרייז.

בעלא קון אין ענגלאנד?

בערלין, 20 (ספ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע-ביורא איז מודיע פון לאנדאן:

אין די לאנדאנער קרייזען איז דערהאלטען געווארען א ידיעה, דאס דער בעריהמטער קאמוניסט בעלא קון האט בדעה צו קומען קיין ענגלאנד בכדי אין דער צייט פון די פייערונגען לכבוד דעם קעניג דזשארדזש'ס דעם 5-טענס הערשען אין ענגלאנד (אין מאי ה. י.) ארויסצורופען אומרוהען.

„סאנדיי עקספרעס" פערזיכערט, אז בעלא קון זאל שוין האבען ארויסגעפאהרען פון קאפענהאגען קיין ענגלאנד.

דער גאנצער לאדזער יוד. טעאטער-עולם גרייט זיך צום פייערליכען קבלת-פנים פון

אלעקסאנדער

גראנאר

אויף פרייטאג, ד. 25 יאנואר

אין

„ראזמאיטאשטשי"

Dr. Zygmunt
Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוועגד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווע-אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולאטארישע פון 11-1 און פון 5—8 אוונט.

Dr.
J. Neuman
כירורג
(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא)
נעמט אן אין דערהיים פון 5—8 אווענד.
זאכאדניא 57, טעל. 128-95
60

פאר גאלד, בריליאנטען,
בזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. mep.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און בעשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בטאג.
עלעקטרא אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

AMBULATORJUM
ZŁAMAN
(צובראכענע קנאכען)
מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן ארט
לעטשניצע-פרייזען
Dr. J. Lubicz
Południowa 9, tel. 183-17.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפלען 37 (בענעדיקטא) 6.
נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr
Wajnberg
ספעצ. פון לונגען- און הארץ-קראנקה.
וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 או.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון
רעשטען
אויף פאלטענס און אנציגער
פון די בעסטע ביליצער און טאמאשאווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל, בעקומט מען נאר ביי
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 באוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
נערענקט. פראנט 2 שטאק.

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער
פון פאמארסקא 15.
היינט, מאנטאג, דעם 21-טען יאנואר, 7 א זייגער אווענד, קומט פאר
א פערזאמלונג
מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) די לאגע אין פאך; 2) צוליב וואס איז די פעראייניגונג פון ביידע פעראיינען נישט צושטאנדגעקומען; 3) פערשידענעס.
מיר בעטען צאהלרייך צו ערשיינען, ווייל די פערזאמלונג וועט זיין זעהר אינטערעסאנט — מיט דער בעטייליגונג פון ראממאן אין פרעזעס פון דער צענטראלע ה' באריי ווי אויך ה' פריים, פערוואלטונגס-מיטגליד פון דער צענטראלע.
מיט אכטונג די פערוואלטונג.

אנאנסען אין נ. פאלקסבלאט
האבען דעם גרעסטען ערפאלג

צו אלע לאדזער יודישע פליישער
קאמוניקאט פון לאדזער ראבינאט

כדי צו רעגולירען די ניקור=פראגע אין לאדז און בכלל צו ליקווידירען די סכסוכים צווישען די מנקרים און קצבים, האט דער ראבינאט געשלאסען אנ'אפמאך מיט דער פערוואלטונג פון יודישען פליישער=צעך, לויט וועלכען דער צעך האט זיך פערפליכטעט אליין צו איינקאסירען דעם אבצאהל פארן ניקור.

פון היינט, מאנטאג, דעם 21-טען יאנואר 1935, וועלען לעגיטימירטע אינקאסענטען פון צעך ארומגעהען און די יאטקעס איינקאסירען.

די פליישער ווערען אויפגעפאדערט דעם פארגעשריבענים ניקור=אבצאהל פינקטליך דעם אינקאסענט צו צאהלען.

ועד הרבנים לעדת לאדז

א' יתרו, תרצ"ה.
167

אנ'ענטפער אויף דער ווארנונג פון בעקער-צעך!

איז צוזאמענהאנג מיט דער עפענטליכער ווארנונג פון בעקער-צעך, וועלכער איז געדרוקט געווען אין „נייעם פאלקסבלאט" פון 20/I ד. י. שטעלען מיר פעסט, אז עס שטימט נישט מיט דער ווירקליכקייט דאס, וואס די פערוואלטונג פון יודישען בעקער-צעך ווארפט פאר, אז אונזערע מיטגלידער זאלען זיך כלומרשט בענוצען מיט טערער.

פאר דעם כלומרשטען „אנפאל" וועגען וועלכען די פערוואלטונג פון צעך דערמאנט אין פ. ס. זענען פעראנטווארטליך נאר די דארט דערמאנטע מייסטערס.

גלייכצייטיג שטעלען מיר פעסט, אז די לאדזער בעקער-ארבייטער האבען דערפילט דעם ספעציפישען ריח פון דער ווארנונג, וועלכע איז בעשטימט פאר א געוויסען צד און די בעקער-ארבייטער וועלען נישט אפשטעלען זייערע בעמיהונגען אפצוהיטען דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג.

פראפעסיאנעלער דערנעהרונגס-ארבייטער-פעראיין אין פוילען
5-טע אפטיילונג אין לאדז, בזשעזשינער 19.
3653

הונדערט מיליאָן דאָלאַר
האָבען אַמעריקאַנער יודען אינוועסטירט די לעצטע 15 יאָהר אין ארץ-ישראל
דער ארץ-ישראל-טאָג אין אַמעריקע

נ ע ו ־ י א ר ק, 200. (יט"א טעלעגראַפיש). דאָ איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון ארץ־ישראל טאָג. אַנוועזענד זענען געווען 2 טויזענד דעלעגאַטען, בעגריסונגס־טעלעגראַמען זענען אָנגעקומען פון פרעזידענט רוזוועלט און פון אַנדערע אַמעריקאַנער מיניסטאָרען.
אין דעם בעריכט ווערט געזאָגט, אַז די אַמעריקאַנער יודען האָבען די לעצטע פופצעהן יאָהר אינוועסטירט אין ארץ־ישראל הונדערט מיליאָן דאָלאַר.

„אונלעגאַלע "עולים פערמשפט צו 6 חדשים תפיסה יעדער

חיפה, 20. (יט"א טעלעגראַפיש).
דאָס קרייז־געריכט האָט בעטראַכט דעם אַפּעלאַציע־פּראָצעס געגען אונלעגאַלע עולים, וואָס אין דער ערשטער אינסטאַנץ זענען זיי פערמשפט געוואָרען אויף 1 יאָהר תפיסה. דאָס קרייז־געריכט האָט די שטראָף פערקלענערט אויף אַ העלפט.

„דער אפּעטיט וואַקסט מיט'ן פרעסען"

פּאַריז, 20 (ספּ. טעל.)
די האַוואַס אַגענטור איז מודיע פון בערלין: פון היטלער'ס לעצטע ערקלערונגען איז צו דרינגען, דאָס ער איז דעצידירט אָפּצוּוואַרפען אַלע התחייבות'ן בנוגע דער ענטוואָפנונג פון דייטשלאַנד, וואָס זענען אַריין אין ווערסיילער טראַקטאַט, און אַז ער שטעלט אַלס פאַרבעדינג פון אַלע דיפּלאָמאַטישע שמועסען די לעגאַליזירונג פון דעם איצטיגען צושטאַנד פון די דייטשע בעוואָפנונגען.

אַזוי זעהט עס איצט אויס אין סאַאַר-געביט

פּאַריז, 20. (ספּ. טעל.)
דער שטראַסבורגער קאָרעספּאָנדענט פון „לי עקאָ דע פּאַרי" ווערט די אינפאָרמאַציע, אַז אויפ'ן טעריטאָריום פונ'ם סאַאַר־געביט געפינען זיך איצט די דעפער און שטעט אונטער צייכען פון דעם האַקענקרייץ, דער דרוק פון די נאַציס איז אַזוי שטאַרק, אַז אַ סך קאָמוניסטען און סאָציאַליסטען גייען אַריבער אין זייער לאַגער.
דער סאָציאַליסטישער סעקרעטאַר אין נייענקירכען האָט איבערגעגעבען דאָס סינדיקאַטען־הויז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען און דעם פּאַרטיי־פאָנד איבערגעוויזען פאַר'ן ווינטער־פאָנד.
אויף די הייזער פון אַ ריי אָנהענגער פון

סטאַטוס־קוואָ שלאָגען די נאַציס אָן צעטלעך מיט העק, וואָס דאָס בעדייט אַז די דאָזיגע פּערזאָנען דאַרפען וואָס שנעלער פערלאָזען דאָס טעריטאָריום פון סאַאַר־געביט.

פאַרשטעהער פון די יוד. דעלעגאַציעס
אויפגענומען אין פעלקער-ליגע-ראַט

גענף, 20. (יט"א טעלעגראַפיש).
לאַוואַל, בענעש און אַנדערע מיטגלידער פון ראַט, האָבען אויפגענומען פאַרשטעהער פון די יודישע דעלעגאַציעס וועגען דער לאַגע פון די יודען אין סאַאַר, דער דעלעגאַט האָט געפאָדערט נישט צו בעגרעניצען די רעכט פון די יודען אין סאַאַר־געביט אויף אַ יאָהר צייט.

ענגלישער קאָנסול אין וואַרשע
גיט נישט אַרויס קיין וויזעס נאָך ארץ-ישראל
פאַר בעלי מלאכות מיט 250 פונט

וואַרשאַ, 20. (יט"א טעלעפאָניש).
ווי יט"א דערוואוסט זיך, האָט דער ענגלישער קאָנסול אין וואַרשע אויפגעהערט אַרויסצוגעבען וויזעס קיין ארץ ישראל פאַר בעלי־מלאכות מיט 250 פונט.
איצט קומט דערוועגען פאַר אַ דעפּעשען־אויסטויש מיט דער יודישער אַגענץ, מ'רעכענט אַז די טאָג וועט דער ענין אויפגעקלערט ווערען

געגען דער עלילת-דם-העצע אין האָלאַנד

אַמסטערדאַם, (יט"א). דער יודישער אַבגעטאָר דר. העגרי פּאָלאַק האָט זיך געוואַנדט צום יוסטיץ־מיניסטער דר. וואַן שאַיק מיט דער אָנפראַגע, פאַרוואָס די רעגירונג בעהמט נישט אָן קיין מיטלען געגען דער עלילת־דם העצע וואָס ווערט געפיהרט דורך די האָלענדישע נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען אין זייער פּאַרטיי־אָרגאַן, איצט האָט דער יוסטיץ־מיניסטער געענטפערט דעם סענאַטאָר דר. פּאָלאַק, דאָס הגם ער טיילט פולשטענדיג די אָפּשאַצונג, וואָס די דאָזיגע העצע האָט אַרויסגערופען אין יודישע און אַנדערע קרייזען, האָט ער אָבער נישט די געזעצליכע מעגליכקייט אָנצונעהמען שריט געגען דער פערעפענטליכונג פון אַזעלכע פּובליקאַציעס, דער מיניסטער גיט צו, אַז עס ווערען איצט צוגעגרייט געזעצליכע בעשטימונגען, וואָס וועלען ערלויבען צו מאַכען אַ סוף צו דער אַנטיסעמיטישער העצע.
די קאַטוילישע פּרעסע אין האָלאַנד פיהרט אַן ענערגישע קאַמפּאַניע געגען דער נידערטרעכטיגער עלילת דם העצע, וואָס ווערט געפיהרט דורך די האָלענדישע נאַציס, און פאָדערט, צוגלייך מיט די יודען אַ דראַסטישע אַקציע פון דער רעגירונג.

יוגאָסלאַוויע — אומצופרידען פון אונגאַרנס ענטפער

בעלגראַד, 20 (ספּ. טעל.)
אין שייכות מיט מינ. יעווטישעס שנעלען צוריקקעהר קיין בעלגראַד, ווערט אין די היגע פּאָליטישע קרייזען בעשטעטיגט די ידיעה, אַז יוגאָסלאַוויען איז לחלוטין נישט צופרידען פון אונגאַרנס ענטפער וועגען דעם מאַרסיילער ענין, און אַז עס איז נישט אויסגעשלאָסען די מעגליכקייט, דאָס דורך די מיטגלידער פון דער יוגאָסלאַווישער דעלעגאַציע וועט אַרויסגערוקט ווערען די פאָדערונג, עס זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען אַ נייע אויספאָרשונג וועגען דער פראַגע פון אונגאַרנס פעראַנטוואָרטליכקייט פאַרן מאַרסיילער אַטענטאַט.
יוגאָסלאַוויען זאָל — לויט די דאָזיגע קלאַנגען — פאָדערען, אַז די אויספאָרשונג זאָל אַדורכגעפיהרט ווערען דורך אַ ספּעציעלער אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיסיע בעשטימט דורך דער פעלקער ליגע.

יוליוס שטרייכער דורשט נאָך יודיש בלוט

בערלין, (יט"א). אין נירנבערג איז אום מאָרג'ן פרייטאָג היימעל אויפ'ן אַדאָלף - היטלער פּלאַץ פאָרגעקומען אַ ריזיגער מאַסען־מיטינג אויף וועלכען יוליוס שטרייכער האָט, אין צוזאַמענהאַנג מיטן אויסגאַנג פון סאַאַר־פּלעביסציט געהאַלטען אַ גיפטיגע יודען־העצערישע רעדע און גערופען צו אַ פערשטאַרקטען קאַמף מיטן יודענטום.
יוליוס שטרייכער האָט צוו. אַנד. ערקלערט, אַז דער פיהרער פון סאַאַרלענדישע סעפּאַראַטיסטען מאַקס בראַון איז אַ שליח פון דער יודישער ראַסע, וועלכער איז געווען פעראַינטערעסירט נישט צו דער לאָזען, אַז דאָס פאָלק פון סאַאַר זאָל זיך צוריקקעהרען צו דייטשלאַנד.
פאָלק פון נירענבערג, דייטשען! — האָט שטרייכער אויסגערופען — פערגעסט נישט קיינמאָל, אַז פאַר דעם טעראָר איז געווען פעראַנטוואָרטליך אַ יוד. מאַקס בראַון האָט געמיינט אַז מיט דער הילף פון יודישע באַנקען און בנישען געלד וועט דאָס איהם איינגעבען צו ברענגען אויף אונזער פאָלק די קאַטאַסטראָפע פון סעפּאַרירען פון דייטשלאַנד הונדערטער טויזענד פון אונזערע מיטמענשען און מיטבירגער. אונזער נצחון איז אָבער דערווייל בלויז אַ האַלבער, ווייל מיר גלויבען, אַז די מענשהייט הויבט שוין אָן אַ פּלעביסציט איבער דער פראַגע וועגען דער ווייטערער מיטאַרבייט מיט די מערדער פון קריסטוס'ן.
מיר גלויבען אין וועלט־שלום, האָט שטרייכער פערענדיגט, אָבער דער וועלט־שלום קען איינגעשטעלט ווערען בלויז דאַן, ווען עס וועט געבראָכען ווערען די מאַכט פון וועלט־שונא, די מאַכט פון אייביגען יוד.

פערמעגליכע יודען פון סאַאַר-געביט ווילען אריינגעלאָזט ווערען קיין האָלאַנד

אַמסטערדאַם, 20. (יט"א טעלעגראַפיש).
די האָלענדישע רעגירונג האָט פערעפענטליכט אַן אַפּיציעלען קאָמוניקאַט אין וועלכען די רעגירונג ערקלערט, אַז פערמעגליכע יודען פון סאַאַר־געביט איז דערלויבט צו קומען קיין האָלאַנד.

DR. MED
H. Różaner
הויט, וועגערישע און מענער־שוועכעקראַנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel.8-98.
נעמט אָן פון 9–12 פאַרמ. און פון 5–9 אוונט פון 12–2 מיטאָג אין דער לעטשניצע זגערזשער 17

ראַטעוועט אייער געזונד
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַסעם. — גומי־זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ
אוים לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק־בריף.
(אין זגערזש אויף סלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דער בודאַפּעשטער אויבער-ראַבינער אויף אַן אוידיענץ ביי מוסאָליני

בודאַפּעשט. (יט"א). דער בודאַפּעשטער אויבער־ראַבינער דר. סימאָן העוועזי וועלכער איז בעת זיין בעזוך אויפגענומען געוואָרען אויף אַן אוידיענץ בײם פּויפּסט פיוס דעם 11־טען און ביי בעניטאָ מוסאָליני טיילט מיט איניגע פּרטים פון זיין געשפּרעך מיט דעם איטאַליענישען פּרעמיער:
דר' העוועזי האָט אָנגעוויזען וועלכע קאַמפּען עס ווערען געפיהרט געגען בעזונדערע רעליגיעס, בעטאָנענדיג די שמערצליכע מאָמענטען לגבי יודען וועלכע קומען צום אויסדרוק אין געוויסע לענדער פון איראָפּע. דר' העוועזי האָט אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג דאָס עס דאַרפען בעזייטיגט ווערען די געפאַהרען, וועלכע דראָהען מצד דער קאָנפעסיאָנעלער אינטאָלעראַנץ און ראַסען־האַס די רעכט און פרייהייטען פון יודענטום, וועלכע זענען אויסגעקעמפט געוואָרען אין משך פון אַ צוויי הונדערט יאָהריגען קאַמף.
מוסאָליני האָט ערקלערט דאָס ער איז מסכים מיט דער אויפפאַסונג פון דר. העוועזי.
צום סוף פון דער אוידיענץ האָט דר. העוועזי געדאַנקט מוסאָליני'ן פאַר דער אונטערשטיצונג וועלכער עס געניסען אין איטאַליען בעזונדערס די יודישע סטודענטען פון אונגאַרן, וואו זיי זענען צוליב דעם „נומערוס קלויזוס" נישט אָנגענומען געוואָרען אויף די הויכשולען.

לאָדזער נייעס

קאַנדידאַט אויף דירעקטאָר
ערב די זיצונג פון דער האַנדווערקער-קאַמער

(אַ) ווי בעקאַנט זענען די קאַנדידאַטען פון די פּערזאָנען, וואָס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער היגער האַנדווערקער־קאַמער נישט בעשטעטיגט געוואָרען דורכ'ן האַנדעלס־אינדוסטריע מיניסטעריום, און דערביי איז בעשלאָסען געוואָרען אויפסנייע צו וועהלען דריי קאַנדידאַטען פון צווישען וועלכע דאָס מיניסטעריום וועט איינעם בעשטימען אַלס דירעקטאָר פון דער קאַמער.
אין שייכות מיטן בעשטימען פון דער נייער וואַהל־פערזאַמלונג אויפ'ן 27 ד.ח. דערוויסען מיר זיך, אַז די צום מעהרסטען ערנסטע קאַנדידאַטור אויף דירעקטאָר איז איצט די פּערזאָן פונ'ם סיים־דעפּוטאַט דאַבאַש.

אַ זונטאָג-געשלעגעל

(אַ) אויף היפּאָטעטשנאַ 4 איז בעכטען אויסגעבראָכען צווישען שכנים אַ געשלעג, פון וועלכען עס זענען אַרויס שטאַרק צעמזיקט יאַן אָווטשאַרעק מיט זיין פרוי פראַנציסקאַ.
פּאָליציי האָט געזוכט פונאַנדערצונעהמען די שלעגערס, און פּאַגאַטאָוויטש — העלפען די פערוואונדעטע.

דערטרונקען אונטער'ן אייז

(אַ) אין דאָרף זלאַטניקי לענטשיצער קרייז, איז דערטרונקען געוואָרען אין טייך, אונטערן אייז, די 40־יעהריגע פּויערטע יוסטינאַ ווערנער.
זי איז געגאַנגען מיט עמערס אָנצושעפּען וואַסער אין טייך, האָט זיך דער אייז אונטערגעבראָכען אונטער איהרע פיס און זי איז אומגעקומען.

אויף טיר און אין טויער...
4 זעלבסטמאָרדען אין איין מעת לעת

(אַ) אויף פּאָמאָרסקאַ 3 האָט זיך אויפגעהאָנגען אויף דער טיר אַ געוועזער וולאַדיסלאַוו פּייגיעל.
מ'האָט איהם בעוויזען נאָך אַ לעבעדיגען אַרונטערנעהמען פון דער שטריק. זיין צושטאַנד איז אָבער אַ געפעהרליכער, מחמת דער איבערשפּאַנונג חוט השדרה.

* * *

(אַ) אין טויער אויף פּיעטריקאָווער 66 האָט זיך געסמ'ט מיט עסיג־עסענץ די 28־יעהריגע מאַריאַננאַ טשעשלאַק (פון לאַנטשנאַ 38). אין אַ שווערען צושטאַנד האָט זי פּאָגאָטאָוויע אָפּגעפיהרט אין ראַדאָגאָשטשער שפּיטאָל.

* * *

(אַ) דער 42 יעהריגער אַרבייטסלאָזער און היימלאָזער פראַנציש עק פּאַקאָווסקי האָט זיך געסמ'ט אין טויער אויף זגערזשער 53. מען האָט איהם אָפּגעפיהרט אין זאָפּאָס־שפּיטאָל.

* * *

(אַ) נאָך אַ געוואַלדיגער קריגערײ מיט איהרע עלטערן האָט זיך געסמ'ט אין איהר וואוינונג אויף לענטשיצקאַ 2 די 32 יעהריגע מאַראַננאַ זשעפּ קאָווסקאַ. פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף.

ווי קומט דאס ראסען=פאלק צו קולטור...

ענגלישע און איטאליענישע אינטעליגענץ וועגן היטלער=לאנד

ס'איז א אינטערעסאנטע און פאליטיש-וויכטיגע ערשיינונג, וואס לאזט זיך בעמערקען אין א רייהע לענדער און קודם כל אין ענגלאנד. נישט בלויז דער פרעמיער ראמזיי מאקראנאלד, נישט בלויז די ענגלישע רעגירונגס-קרייזען — אויך די ענגלישע עפענטליכע מיינונג שטויסט דאס פריינדליכע פראנקרייך צו א פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד, זאל עס זיין אפילו פארן פרייז פון געוויסע קרבנות.

די דאזיגע טענדענץ פון דער ענגלישער דיפלאמאטיע ווארפט זיך פשוט אין די אויגען, אזוי אז ס'איז איבריג דאס צו בעווייזען. אבער אין קולטורעלער הינזיכט פעראורטיילען דיזעלבע קרייזען, מיט גאנץ נישטיגע אויסנאהמען, דעם היטלעריסטישען רעזשים און ראסיזם, זיי בעציהען זיך צו דעם, וואס קומט איצט פאר אין דייטשלאנד, מיט א נישט בעהאלטענער פעראכטונג און עקעל.

די בעסטע פערטרעטער פון דער ענגלישער אינטעליגענץ נעמען אין דער אדער יענער פארם אנטייל אין אידעאישען קאמף, וועלכען ס'פיהרט די ענגלישע „געזעלשאפט פון איירָאפּעאישע פריינד". די דאזיגע מענשען שטערען נישט די דיפלאמאטען אין דער פאליטיק, זיי וואלטען אבער זיכער נישט דערלאזט, אז די דיפלאמאטען זאלען זיי שטערען אויפ'ן געביט פון קולטור. די פערשטענדיגונג מיט דייטשלאנד, אנערקענען זיי אפען אלס הייראט צוליב פערשידענע טעמים, אויסער ליבע און בעווארפען דאס פארפאלק מיט בלומען וואלטען זיי אפען געהאלטען פאר עפיס זעהר אומאנשטענדיגעס. זיי געדענקען, אז די ראלע פון דער אינטעליגענץ איז אנ'אנדערע ווי די ראלע פון פראקטישע פאליטיקער. ס'איז זעהר טרויעריג, וואס ס'איז ענטשטאנען אזא מין שפאלטונג צווישען דער דיפלאמאטיע און דער פרייער אינטעליגענץ, אבער אויב קיין הסכם איז נישטא, וואלט די אמתע ענגלישע אינטעליגענץ בעהאלטען פאר א מין פעווראט מצד זיך אליין צו מאכען עפיס א מין אנשטעל, אז אלץ איז אין דער וועלט אין ארדנונג, אז קיין שום זאך האט נישט פאסירט, אז אויפ'ן מערב-פראנט איז אלצדינג, ווי געווען אהן שינויים. די דיפלאמאטען וועלען זיך שוין מוזען בעגיין אהן דעם, אז זיי, די פערטרעטער פון דער אמתער אינטעליגענץ, זאלען זיך נאכשלעפען נאך זיי אין דער גאנץ ווייניג עהרענהאפטיגער ראלע פון פאליטישע משרתים.

אין דער לעצטער צייט לאזט זיך דיזעלבע ערשיינונג בעמערקען אויך אין איטאליען. די איטאליענישע פרעסע האט, ווי בעקאנט, זעהר לאנג געשוויגען וועגן די אייגענטליכע אייגענשאפטען פון דייטשען פאשיזם.

בלויז זעלטען פלעגט זיך אין דער איטאליענישער פרעסע בעווייזען א נאטיץ, אין וועלכער ס'פלעגט אויסגעדרוקט ווערען דאס בעדויערען, וואס דער דייטשער פאשיזם איז עפעס אזוי „אייגענארטיג". אין אלגעמיין אבער האט אין דער איטאליענישער פרעסע געהערשט דער טאן פון פערשעהמטער נייטראליטעט בנוגע דער אינערליכער גערמאנישער פאליטיק.

נאכדעם ווי די דייטש-איטאליענישע בעציהונגען זענען אפגעקילט געווארען האט זיך די לאגע געענדערט. צווישען די איטאליענישע און דייטשע בלעטער איז ענטשטאנען א גאנץ שארפע פאלעמיק. אבער אויך דאן האט די פאלעמיק נישט אנגענומען דעם כאראקטער פון אנ'אמת'ען „קולטור-קאמף" און האט בלויז געטראגען דעם שיין פון שפילקע-שטאכען. אויף א פרינציפיעלע מדרגה האט זיך די קריטיק פון ראסיזם אין איטאליען אויפגעהויבען ערשט אין דער גאר לעצטער צייט. אינטערעסאנט איז אויך דאס, וואס דער איניציאטאר פון דעם קאמף איז געווען דזשיאוואני פאפיני, א בעריהמטער שריפטשטעלער, א מדריך פון דער איטאליענישער אינטעליגענץ. דער איטאליענישער שריפטשטעלער האט אייגענטליך קיין נייעס נישט געזאגט, אבער אינטערעסאנט אין העכסטען גראד איז געווען דער טאן פון זיין ארטיקעל. דאס איז געווען ווי א דונער פון לויטערען הימעל! „אט דער המון פון ווילדע שבטים, וועלכע אפילו ביסמארק האט נישט בעוויזען צו פעראייניגען, ליידט נאך אלץ פון גרויסקייט=מאניע" (אנ'אויסצוג פון פאפיניס ארטיקעל זעה אין „נייעם פאלקסבלאט" נומ. 12).

אין דער ליידנשאפטליכער שארפקייט פון פאפיניס ארויסטריט פיהלט זיך די גרייצטקייט פון אנ'איטאליענער, דער יורש פון גרויסען רוהם, וועלכען עפעס א „ראזענבערג, וואס איז געבוירען געווארען אין ריגע און וועלכען ס'האבען אין דער צייט פון קריג נישט די דייטשען און נישט די רוסען געוואלט אנערקענען פאר א זייעריגען". ערלויבט זיך צו פלאפלען עפעס וועגן דעם, אז ער, דער ראזענבערג, שטייט אין הלכת ראסע, העכער פאר לעאנארדא דא ווינטשי, ראפאעל, מיקעלאנדזשעלא און דאנטע. מ'קען, פערשטייט זיך, רעדען מיט דעם טאן אדער מיט אנ'אנדערען, אבער ס'זענען פאראן זאכען, וועגן וועלכע מענשען מיט קולטור און מיט גייסט, קאנען קיינמאל נישט פערגעסען און טארען דאס נישט פערגעסען. מיט „רויבערס", ווי לאיד דזשארדזש האט אמאל געזאגט, קאן מען האנדלען, אבער טרינקען מיט זיי ברודערשאפט — דאס קען מען קיינעם נישט ראטען... בעזונדערס טארען דאס נישט טון מענשען אויסדערוועהלטע, שעפער פון קולטור, וועלכע קאנען זיך ווייניג אויף מסחר. זיי האבען אנדערע אויסגאבען, דעם מסחר קאנען זיי איבערלאזען פאר אנדערע...

(פ. לעס)

שטרעבונג צו א געזונד—ער פאמיליע

לעבהאפטיגער מיינונגס-אויסטויש וועגן מאן און פרוי אין סאוויעטען-פערבאנד

די קאמסאמאלסקאיא פראוודא", דער צענטראל-ארגאן פון דעם יוגענטליכען קאמוניסטישען פערבאנד אין סאוויעט=רוסלאנד האט נישט לאנג צוריק אדורכגעפיהרט א זעהר אינטערעסאנטע אנקעטע איבער דער פראגע: ווי אזוי דארף זיין די יוגענטליך-קאמוניסטישע פאמיליע? די דאזיגע אנקעטע האט געפונען צווישען דער יוגענד א לעבהאפטיגען אפקלאנג. דער אפרוף איז געווען גרויס אויך צווישען די אלטע באלשעוויקעס, דערביי מוז בעמערקט ווערען, אז אפילו אזעלכע צושטערער פון אלטען, ווי ס'איז דער בעקאנטער באלשעוויק יעמעליאן יארָאסלאווסקי, זענען ארויסגעטרעטען אין שוץ פון דער אלטער פאמיליע.

די אנקעטע איז אונטערגענומען געווארען צוליב א בריף פון איינער א קאמסאמאלקע אין דער דערמאנטער צייטונג. אין בריף האט זיך די יונגע פרוי געקלאגט אויף איהר מאן, דעם קאמסאמאליעץ. די יונגע פרוי האט געשריבען:

„איך בין אלט 20 יאהר, פערהייראט בין איך 2 יאהר; מיר האבען געהאט א קינד, וואס איז מיט א חודש צוריק געשטארבען נאך א לאנגער קרענק. איך בין ארומגעגאנגען ארום קינד אהן דער הילף פון מיין מאן. ווען כ'האב איהם געבעטען אמאל ער זאל מיר העלפען האט ער געענטפערט:

— דו ביסט די מאמע, טראג דו זיך ארום מיטן קינד!

איך האב געמוזט נישט איין מאל פערשליסען דאס קינד אין צימער אליין און לויפען אין אפטייק נאך א רעצעפט, ווייל אויפן מאן מיינעם האב איך נישט געקאנט רעכענען, צי קאן איך איצט, נאכן טויט פון קינד, האבען צו מיין מאן עפעס א ווארעם געפיהל? כ'מיין, אז נישט. בפרט ווען אונזער ארדנונג איז דאך נישט פריינדליך צו דער פאמיליע. אלזא, וואס אזוי דארף זיין די קאמוניסטישע פאמיליע?"

איינער פון די ערשטע, וואס האבען זיך ארויסגעזאגט וועגן דער דאזיגער פראגע, איז געווען יאראסלאווסקי, דער פיהרער פון די „בעזבאזשניקעס" (גאטלאזע, דער פיהרער פון קאמף געגען רעליגיע).

אויף דער פראגע, שרייבט יאראסלאווסקי, צי איז נויטיג פאר'ן קאמסאמאליעץ די פאמיליע, קאן מען אנדערש נישט ענטפערן, ווי פאזיטיוו. אין געגענזאץ וואלטען מיר נישט געקאנט עפעס אנדערש פראפאגירען ווי הייראטלאזיגקייט פאר די קאמסאמאלצעס, אבער דאן וואלט דער קאמסאמאל אויפגעהערט צו זיין א מאסען=ארגאניזאציע און וואלט פערוואנדעלט געווארען אין א סעקטע. די, וואס אבסטרוירען אויפמערקזאם דאס לעבען [פון] אונזער קאמסאמאל, ווייסען, אז מיט יעדען יאהר ווערט די לייכטזיניגע בעציהונג צו דער פאמיליע, וואס איז געווען אזוי כאראקטעריסטיש פאר'ן ערשטען פעריאד פון דער פראלעטארישער דיקטאטור, פערוואנדעלט אין א מעהר בעוואוסטזיניגע בעציהונג, אין א טיפערען געפיהל פון פעראנטווארטליכקייט פאר הייראט און פאר דער פאמיליע.

ווייטער אנערקענט יאראסלאווסקי, אז פון ריכטיג ארגאניזירטען פערזענליכען לעבען איז אין א בעדייטענדער מאס אפהענגיג די פראדוקטיוויטעט פון דער געזעלשאפטליכער ארבייט.

נאכ'ן בריף פון יאראסלאווסקין האבען זיך אנגעהויבען צו שיטען אהן א שיער בריף, תשובות אויף דער פראגע, וועלכע ס'האט בעריהרט די דערמאנטע קאמסאמאלקע. איינער א שטייגער, א קאמסאמאליעץ, שרייבט: ווען כ'האב דורכגעלייענט דעם בריף פון דער חבר'טע, האב איך, נישט ווילענדיג דערפיהלט א נישט פריינדליך געפיהל צו איהר מאן. ווירקליך, צי קאן מען פערגעסען א קאמסאמאליעץ, אנ'אנפיהרער, וועלכער האט דערפיהרט זיין פרוי צו געדאנקען וועגען זעלבסטמארד? צי איז עס ווירדיג פאר א קאמסאמאליעץ צו קוקען אויף זיין פרוי, ווי אויף עפעס אנ'אונטערטעניגען פערקויפטען מענש? „דו ביזט די מאמע, פארע דו זיך ארום מיט'ן קינד". און דו וואס ביזט ביזט נישט דער פאטער? וואו איז דיין אויפמערקזאמקייט צו דער פאמיליע, צו דער פרוי? פערוואס איז דיין פרוי אזוי איינזאם? וואסט זאגען, אז ביזט פערנומען איבער'ן קאפ מיט געזעלשאפטליכער ארבייט? אבער דאס איז דאך קיין תירוץ נישט!

איך ווייס, שרייבט ווייטער דער מחבר פון בריף, דערציילען וועגן זיך: איך בין א קאמסאמאליעץ פון יאהר 1924. כ'בין פערהייראט מיין זוהנדעל איז אלט צוויי יאהר, די פרוי מיינע איז א קאמסאמאלקע.

מיר זענען ביידע טעכניקער. מיר לעבען זעהר איבערגעגעבען איינס צום אנדערען. ווי שווער איז אונז פריהער געווען. א פיצעל קינד און א דיפלאם-ארבייט! שלאפלאזע נעכט און ארבייט אויף א דיפלאם! ס'איז געווען א שווערע צייט. ס'זענען פארגעקומען צווישען אונז שארפע סכסוכים, אבער פעסט איז געווען אונזער בונד, חברישע בעציהונגען און ליבע האבען געזיגט!

איך האב ליב מיין פרוי, כ'פערגעטער מיין יונגעל, מיט פרייד קום איך אהיים נאך דער ארבייט. מיין פאמיליע פערמינדערט נישט להלוטין מיין אקטיוויטעט. דו ביסט פעראנטווארטליך פאר דיין פאמיליע פאר דער גאנצער געזעלשאפט. שטארקע פריינדשאפט, עהרענפולע בעציהונג און ליבע, אט דאס איז דער יסוד פון גליקליכען לעבען".

א קאמסאמאלקע שרייבט וועגן דער בעריהמטער פראגע:

„איך בין א קאמסאמאלקע, כ'לערן זיך אין אינסטיטוט, מיין מאן איז א קאמסאמאליעץ, א מיליטערישער ארבייטער. דאס תחונה האבען האט מיר איינגאנגען נישט געשטערט אין לערנען זיך. כ'בעזוך ווייטער דעם אינסטיטוט און טו ווייטער מיין געזעלשאפטליכע ארבייט. דער מאן מיינער איז מיר דער בעסטער חבר און פריינד. ביי זיין דירעקטער מיטהילף האב איך בעלייגט א רייהע עקזאמענעס.

די פאמיליע איז דעם קאמסאמאל נויטיג, אבער ס'מוז זיין א געזונטע פאמיליע.

און אט וואס עס שרייבט אנ'אנדערע, אנ'ארבייטער-מיידעל?

איך האב נאך נישט חתונה געהאט, אבער כ'וואלט קיינמאל נישט געהייראט פאר אזא מאן, ווי דער, וואס מ'רעדט דא וועגען איהם. איך דארף נישט האבען קיין מאן, וואס אינטערעסירט זיך נישט מיט קיין מוזיק, נישט מיט טעאטער, נישט מיט ספארט. מיין מאן דארף לייענען צוזאמען מיט מיר ביכער און שמועסען מיט מיר וועגען זיי, ער דארף אינאיינעם מיט מיר פערנעהמען זיך מיט ספארט און גיין אין טעאטער. איך דארף נישט האבען קיין מאן, וואס וועט צוליב פרינציפען און טעאריעס נישט זעהן דאס לעבען. איך וויל נישט אזא מאן, פאר וועלכען ס'וועט זיין גלייכגילטיג, ווי ס'איז מיין קליין, ווי אזוי איך בין פערקעמט".

די דיסקוסיע, ווי מיר זעהען, איז זעהר אינטערעסאנט. ס'איז צו זעהן פון איהר די דערוואכונג פון א נייער פרוי מיט נייע פאדערונגען, ס'איז אויך צו זעהן א געוויסען צוריקקעהר צו דער פריהערדיגער פאמיליע, יעדענפאלס צו די גוטע זייטען פון פאמיליען-לעבען.

פערלוירען דעם רעספעקט פארן קיבוץ און חלוץ

אינטערעסאנטע מיינונג אין א ציוניסטישען בלאט

אין וואכענבלאט „בלוי-ווייס" געפינען מיר א אינטערעסאנטען ארטיקעל וועגען די קיבוצים, וואס פונקציאנירען איצט אין א רייהע שטעדט אין פוילען. דער מחבר שרייבט צ.א.:

דער קיבוץ אין זיין יעצטיגער פארם ענטשפרעכט נישט אין אלגעמיין די נויטען פון א חלוצישער בעוועגונג. דער יעצטיגער קיבוץ גיט נישט קיין געהעריגע צוגרייטונג צו א"י. דערום דארף מען די צאהל קיבוצים רעדוצירען ביז דעם מינימום, און דורכדעם וועלען מיר א סך געווינען. ערשטענס וואלטען דאן אפגעפאלען די אלע פסעוודא-קיבוצים, וועלכע גרייטען נישט צו דעם חלוץ נישט פיזיש און נישט גייסטיג. עס וואלטען דאן געבליבען בלויז די קיבוצים, וועלכע האבען א געזונדען מאטעריעלען יסוד, ווי למשל די לאנדווירטשאפטליכע און אינדוסטריעלע, צווייטענס וועלען דאן די קיבוצים קריגען אנ'אנדער אויסזעהן פאר דער ארומיגער וועלט. די לאגע איז היינט אזא, דאס די יודישע בעפעלקערונג האט, טראץ דער פערשפרייטונג פון ציוניסטישען אידעאל, איינגענצען אנגעוואוירען דעם רעספעקט פארן חלוץ און קיבוץ. גורם דערצו איז די וואכערדיגקייט פונ'ם ענין קיבוץ. ווען אונזערע קיבוצים וועלען האבען א געזונדערען מאטעריעלען באזיס, וועלען זיי קאנען אויסמיידען די פיילען פון די געגנער און בעסער אויסגעפינען דיליכער זיך ווידמען דער הכשרה רוחניות. פאראלעל מיט'ן רעדוצירען די צאהל קיבוצים דארף אויך רעדוצירט ווערען די צאהל חברים אין די קיבוצים דער עיקר-חינוך דארף איבערגעגעבען ווערען דעם סניף. די פיזישע הכשרה האט היינט נישט קיין גרויסען ווערט, דען היינט פאהרען אין קיבוץ אריין חברים, מעהר-ווייניגער געוואוינטע צו ארבייט און מאטערניש. דעם עיקר דארף פאר אונז בילדען די הכשרה רוחנית, וועלכע זאל צילען צו דעם, דאס דער חבר זאל זיך אין קיבוץ-ארצי קאנען אויסלעבען און זאל איהם דערנאך נישט פערלאזען. דערום מוז די דאזיגע גייסטיגע הכשרה דורכגעפיהרט ווערען אין דער גרעסטער מאס אין סניף, און מען וואלט נישט געדארפט פערגרעסערן די צייט פון דער הכשרה, נאר פערקעהרט — צובינדען דעם חבר אפילו אויף 3 – 4 יאהר צום סניף און פערקלענערן די צייט פון זיין אין קיבוץ. אינ'ם סניף דארף געפיהרט ווערען אנ'אינטענסיווע ארבייט, הויפטזעכליך אויפ'ן געביט פון חלוצישער ערציהונג. דער חבר, וואס וועט אנערקענט ווערען אלס פולשטענדיג ראוי צום לעבען אין קיבוץ-גלותי און ארצי, ערשט ער דארף געהן אויף דער הכשרה. דער קיבוץ, געבויט אויף אזעלכע געזונדע יסודות, וועט געבען דעם חבר אין פראקטישער פארם, דאס, וואס ער האט געלערנט טעארעטיש אין סניף. ער וועט איהם צוגרייטען צום קאלעקטיווען לעבען אין לאנד. די דאזיגע הכשרה דארף מעהר נישט געדויערען ווי א האלב ביז דריי פערטעל יאהר. דאס וועט ברענגען דערצו, אז די ארבייט אין סניף וועט ווערען לעבעדיגער און דער קיבוץ וועט אויפהערען צו זיין אנ'אפקומעניש פאר'ן חלוץ. דער חבר, וועלכער וועט בעשטעטיגט ווערען אויף הכשרה, וועט זיך פיהלען גליקליך און צופרידען, אזוי, אז ער וועט האבען א גאר אנדערען קוק אויף זיין צוקונפטיגען חלוצישען לעבענס-שטייגער אין לאנד.

דעמאלט וועלען מיר אויך קאנען שאפען דעם קיבוץ אין א"י, און מיר וועלען שוין נישט דארפען מורא האבען, דאס די חברים זאלען פון קיבוץ נישט אנטלויפען. די חלוצישע ערציהונג, וואס זיי וועלען האבען געהאט בעקומען אין גלות, וועט געבען איהרע פרוכטען. קיין שום רעצעפטען אויף שטרענגער צו מאכען פאר'ן חלוץ דאס בעקומען דעם סערטיפיקאט וועלען נישט העלפען. נאר א מילדערונג אין רעזשים וועט געבען דאס, אויף וואס מיר אלע ווארטען. און דעריבער מוז די רעפארם דורכגעפיהרט ווערען וואס גיכער, כדי זי זאל אויך זיין וואס ווירקזאמער.

אמעריקאנער שטעטעל

וואס ווערט רעגירט אינגאנצן פון פרויען

(בריף פון אמעריקע)

אויב איהר ווייסט עס נאך נישט, זאלט איהר עס וויסען, אז דער אמת'ער גן-עדן התחתון — דער ערדישער גן-עדן, הייסט עס — געפינט זיך דא אין אמעריקא. אזוי, ווינצייגסטענס, פערזיכערט אונז א קארעספאנדענט פון דער „אינטערנעשאנעל ביזנעס סערווירס“, וועלכער איז אליין געווען דארט און האט מיט דיינע אויגען געזעהן יענעם גן-עדן. דאס איז דאס שטעטעל אורבענדייל, אין'ם שטאט מיזורי; אזוי אט איז, וואס יענער קארעספאנדענט האט צו דערציילן וועגן דעם דאזיגן שטע־טעלע, וואס איז, ווי ער פערזיכערט, דער אמת'ער גן-עדן אויף גאטס ערד:

אורבענדייל, מיזורי, איז א קליין שטעטעלע. עס פערנעהמט א שטח פון בלויז ארום פערציג אקער לאנד. א בעפעלקערונג פערמאגט דאס שטע־טעל פון ארום טויזענד נפשות, דער רוב פון זיי — פרויען. דאס שטעטעל האט נישט קיין היימ־לאזע און קיין ארבייטסלאזע. די מעהרסטע איינ־וואוינער פערמאגן אייגענע בחלאות, וואוינען אין אייגענע היימען, און א סך פון זיי האבען אויך אייגענע אויטאמאבילען.

ווי אלע שטעטלעך אין אמעריקא האט אויך אורבענדייל אן אייגענעם מעיאר, אן אייגענעם פאר־ליציי־שעף, אייגענע שטאט-טאטעס, א ריכטער, א געפענגעניש, און אלצדינג, וואס א לייטיש שטע־טעל בעדארף צו האבען, אבער דארט, אין אורבענ־דייל, איז דער מעיאר א פרוי, דער פאליציי-שעף א פרוי, דער ריכטער א פרוי און די שטאט-טאטעס זענען נישט קיין טאטעס, נאר מאמעס. קורץ, ס'איז אמת'ע ווייבערשע מלוכה פון אויבען ביז אראפ.

און נישט פון נעכטען איז עס אזוי: שוין דאס 7-טע יאהר, אז די ווייבער האבען איבער־גענומען די מלוכה אין אורבענדייל, מיזורי. אין אנהויב האט מען טאקע געלאכט, און דאס מאנס־בילדים דארטען האט זיך שטארק געאמפערט, וואס די ווייבער ווילען פערנעמען די שטאט-רעגירונג און געוועלטיגען מיט זייער ווייבערישער מאכט, האבען די מאנסבילען געקעמפט ווי די לייבען און בשום אופן נישט געוואלט דערלאזען, אז דייער שטעטעל זאל אריבערפאלען אונטער דער מאכט פון ווייבערשער הערשאפט. דאס איז געווען ערשט מיט א 6 יאהר צוריק. אבער, אזוי ווי די ווייבער אין אורבענדייל זענען שוין דע־מאלט געווען דער רוב מנין און געהאט א גרעסע־רע צאהל שטימען אין די וואהלען, האבען זיי, מיט'ן כח פון דער קאנסטיטוציע, פונ'ם שטימ־קעסטעל און — דער עיקר — פון דייערע צונגען, געוואונען די שטימגעבער אויף זייער זייט — און זענען ארויסגעקומען די זיגערינס.

די גאנצע שטאט-רעגירונג איז דעמאלט אריי־בער אין די ווייבערישע הענט, און פון דעמאלט אן האבען די ווייבער דארט שוין נישט ארויס־געלאזט די רעגירונגס-לייצעס פון זייערע הענט. אינ'ם 7-טען יאהר פון זייער הערשאפט, זענען די ווייבער אין אורבענדייל נאך שטארקער בע־פעסטיגט אין זייער מאכט איבער'ן שטעטעל, און — וואס איז נאך וויכטיגער — די מענער זענען אויך צופרידען, זעהר צופרידען. און פארוואס נישט?

דאס שטעטעלע איז ריין, זויבער, ציכטיג, ממש א גן-עדן, די גאסן זענען שטענדיג אויפ־גערעמט, גלאנצנדע מיט ריינקייט, די הויפט־גאס איז בעצירט מיט יונגע בוימעלעך פון ביידע זיי־טען און זעהט אויס ווי א פארק־אלעע, נאר פאר־פערליבטע פארלעך צו שפאצירען דארט! די היי־זער, די ווערענדעס, די קליינע גערטענדלעך ארום זענען אויסגעפוצט טשיק־טשאק, אזוי ווי צו א קעניגליכען קבלת-פנים. פון קיין גנבות, פון קיין רויבערייען, און אנדערע פערברעכענס, הערט מען דארט נישט, און מען ווייסט נישט דערפון, די קליינע געפענגעניש דארט שטעהט אפען און צו פראלט; קיין איין לעבעדיגער נפש איז דארט נישט פערשפארט און נישט פערריגעלט. די פאליציי־מייסטערקע פונ'ם שטעטעל איז פערנומען ביי זיך אין קיך מיט באקען לאטקעס אדער פרעגלען איינ־געמאכץ, אזוי אויך די אנדערע שטאט־בעאמטע.

די זיצונגען פון די שטאט-מאמעס ווערען אפגעהאלטען רעגעלמעסיג אין הויז פון דער מע־יארשע פון שטעטעל, רוט פלעמינג, זומער האלט מען די זיצונגען אויף דער אפענער ווערענדע, או־דער אין גארטען. די שלירות פון יעדער אנגע־שטעלטער אין דער שטאט-רעגירונג זענען נישט מעהר ווי איין דאלאר א יאהר — דער מינימום, וואס א רעגירונגס-בעאמטער מוז בעקומען לויט'ן אמעריקאנער געזעץ.

זענען די שטאט-הוצאות קליינע, און נישטא קיין כאבאר איז קיין קלאגעס געגען שטאט-בעאמ־טע, און אז די שטאט-הוצאות זענען קליינע, זע־נען אויך די שטייערן קליינע. יעדן אמת'ן האט אורבענדייל נאר איין שטאט-שטייער — 25 סענט א יאהר פון יעדע הונדערט דאלאר אין ווערט פון בחלאות, וואס דאס איז, פערשטעהט זיך, א נישט־טיגער שטייער. און אזוי ווי קיין גרויסע עשירות פערמאגט נישט דאס שטעטעל, דארף אויך קיינער נישט צאהלען קיין צו גרויסע שטייערן; און די סומע, וואס קומט אריין פון אט דעם איינעם קליי־נעם שטייער, איז גאנץ גענוג אויף צו דעקען די יעהרליכע הוצאה פון אורבענדיילס ווייבערשע שטאט-רעגירונג. איז, פארוואס זאלען די מענער דארט נישט זיין צופרידען מיט דער ווייבערשער מלוכה?

מען קען אויך נישט זאגען, אז די ווייבערשע הערשאפט אין יענעם מיזורי-שטעטעל האט, חלילה, בעראויבט די מענער פון זייער פרייהייט. אט האט, למשל, אנגענומען זיך פערוואלט איינער פון די שטאט מאמעס דא־טען צו צווינגען אלע פערהייראטע מענער אין שטעטעל, אז זיי זאלען מוזען זיין צו־ריק אין דער היים נישט שפעטער ווי 9 א זייגער אין אוונט. יעדע שטאט-מאמע האט, מן הסתם, געהאט א מאן, וואס האט ליב געהאט זיך צו פער־שפילען אין ביליארד, אדער אזוי זיך פערשמועס־סען ביי א פריינד ביז עלף א זייגער ביינאכט. האט זי אויך א זיצונג פון די שטאט-מאמעס פארגע־שלאגען א געזעץ, אז פונקט 9 א זייגער יעדען אוונט, זאל קלינגען דער גלאק. און אז ביים קלונג פונ'ם גלאק זאלען אלע מענער שוין זיין צו־ריק אין דער היים ביי זייערע ווייבער און קינדער.

מיינט איהר, אז דאס מענערטום אין אורבענ־דייל האט געסטראשעט מיט רעוואלוציע געגען די ווייבער איבער אט דעם פראיעקט? הויבט זיך גאר נישט אן! די ווייבער, די שטאט-מאמעס אליין האבען דעם פראיעקט צוריקגעווארפען, און די מע־נער דארט זענען ווייטער פריי צו שפילען ביל־יארד, אדער זיך פערזיצען ביי א פריינד אויף שמועסען וועלט-פאליטיק, ביי א גלעזעל מעד, מיט א לידעלע אין האנט. אפילו ביז עלף א זייגער ביי־נאכט. שפעטער פון עלף קאן מען אין אורבענדייל נישט בלייבען וואך סיי־ווי; עלף „ביינאכט“ ליגט שוין גאנץ אורבענדייל אין בעט און שלאפט געש־מאק און — רוהיג.

אז מען שמועסט: א גן-עדן, איז דאך נישט שייך.

נ. ב. לינדער.

ארום ווייטערע פערהאנדלונגען צווישען דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און די רעוויזיאניסטען

געשפרעך מיט'ן מיטגליד פון רעוויזיאניסטישען עקזעקוטיוו-קאמיטעט דר. י. האפמאן

קראקע (יט"א). אין א געשפרעך מיט'ן פארשטעהער פון דער יודישער טעלעגראפען-אגענ־טור האט דער מיטגליד פון דעם רעוויזיאניסטישען עקזעקוטיוו-קאמיטעט ד"ר י. האפמאן (וועלכען די קראקעווער רעוויזיאניסטישע וועלט-קאנפערענץ האט בעאויפטראגט צו פיהרען דעם א"י-רעסארט פון עקזעקוטיוו-קאמיטעט) אינפארמירט וועגען זיין פארשטעהענדער ארבייט אין א"י. ד"ר האפמאן האט ערקלערט צוו. אנד.:

מיין פארשטעהענדע רייזע קיין א"י שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט דער רעאליזירונג פון די אין לאנדאן אפגעשלאסענע אפמאכען, ווי אויך מיט דער פארטזעצונג פון די פערהאנדלונגען. אין קראקע האט זיך די דאזיגע אנגעלעגענהייט קאנק־רעטיזירט און חוץ לזה האט זיך, בעזונדערס ביי דער מיטווירקונג פון די א"י-דעלעגאטען, אויס־קריסטאליזירט דער געדאנק וועגען שאפען פעס־טערע ווירטשאפטליכע און פאליטישע פאזיציעס פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע אין א"י. צוליב דעם ווערט אויך איבערגעפיהרט קיין א"י דער א"י-רעסארט פון דעם רעוויזיאניסטישען עקזעקוטיוו-קאמיטעט, וועלכער האט זיך ביז איצט געפונען אין פאריז. איך בין בעאויפטראגט געווא־רען מיט דער לייטונג פון דעם דאזיגען רעסארט אונטער דער השגחה און קאנטראל פון דער עקזע־קוטיווע אלס גאנצעס.

חוץ דעם וועט, לויט א בעשלוס פון א פרי־הערדיגער קאנפערענץ, א רייהע פאליטישע און גע־זעלשאפטליכע ענינים אין א"י אונטערליגען דער קאנפערענץ פון א זעקס-קעפיגער קערפערשאפט, וועלכע בעשטעהט אין דער העלפט פון דעלעגא־טען פון דער רעוויזיאניסטישער א"י-פארטיי און אין דער צווייטער העלפט פון פארשטעהער פון רעוויזיאניסטישען עקזעקוטיוו-קאמיטעט. די דאזיגע קערפערשאפט וועט האבען צו בעהאנדלען ספעצי־פישע א"י-אנגעלעגענהייטען, וואס האבען נישט בלויז א לאקאלע בעדייטונג, ווי פראגען פון כנסת-ישראל, מוניציפאליטעטען וכדומה.

וואס שייך דער טעטיגקייט אין דעם נעכס־טען פעריאד, גיבען מיר צו א בעזונדערע בעדיי־טונג דעם אויפבוי פון אייגענע ווירטשאפטליכע אינסטיטוציעס, ווי „באנק-העמל“, „מגן הבריאות“, „הכתדרות עובדים לאומית“, „קופת חולים לאומית“ א. אנד.

דורך דעם וואס א מיטגליד פון רעוויזיאניס־טישען עקזעקוטיוו קאמיטעט וועט זיך דירעקט בע־טייליגען אין דער א"י-ארבייט, וועט אויך פער־שטארקט ווערען דער קאנטאקט פון די א"י-רעוויז־יאניסטען מיט דעם עקזעקוטיוו-קאמיטעט און דאס וועט נישט קענען בלייבען אהן א ווירקונג אויף דער טעטיגקייט פון דער א"י-פארטיי גופא.

וואס שייך די ווייטערע פערהאנדלונגען מיט דער הסתדרות וויל איך בעמערקען, דאס נאכ'עם ווי עס וועט מצד דער „הסתדרות העובדים הכללים“ ראטיפיצירט ווערען דער ארבייטס-הסכם „ב“, וועט אויסקומען צו פיהרען פערהאנדלונגען וועגען די בעדינגונגען, אין וועלכע עס וועלען להבא ארבייטען ביידע ארבייטער-ארגאניזאציעס.

אויף דער פראגע פון יט"א-פארשטעהער, וועלכע זענען די בעדינגונגען, האט ד"ר האפמאן ערקלערט:

ווי בעקאנט, איז צווישען דעם פרעזידענט פון דער רעוויזיאניסטישער אוניאן וול. זשאבא־טינסקי און דעם פערזיצער פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע דוד בן-גוריון אפגעשלאסען געווארען בלויז א ראהמען-אבמאך. עס זענען אלזא, געלעזט געווארען די פרינציפיעלע יסודות פון א פער־שטענדיגונג.

אבער די שאפונג פון די קערפערשאפטען, וואס זאלען האבען צו ענטשיידען אדער ווייטער פיהרען די פערהאנדלונגען צווישען ביידע ארביי־טער-ארגאניזאציעס, רוקט ארויס א רייהע שווערע פראבלעמען, וואס יעדע פון זיי איז געלוגט צו ווע־רען דער אביעקט פון א נייעם סכסוך. די דאזיגע אויפגאבע פערלאנגט דעריבער פיל אויסדויער און טאקט, כדי צו זארגען דערפאר, אז דער אפגע־שלאסענער הסכם זאל דערבראכט ווערען צו א פא־זיטיווער דערגרייכונג.

עס זענען אויך פאראויסגעזעהן פאטענציעלע ווייטערע פערהאנדלונגען איבער די בעציהונגען צווישען הצה"ר און דער ציוניסטישער ארגאני־זאציע, אבער די באזע, אויף וועלכער זיי וועלען געפיהרט ווערען, וועט נאך מוזען זעהר ערנסט בעטראכט ווערען דורך דעם ניי-געוועהלטען רעוויז־יאניסטישען עקזעקוטיוו-קאמיטעט.

א גוטער נאמען

(סקיצע) פון ליאליא קויפמאן

נאך „יענער“ געשיכטע האט מען איזא אין שטעטעל אנגעהויבען נישט אנדערש רופען ווי „אט די אומגליקליכע“. די צוויי חבר'טעס איהרע — צוויי שוועסטער, דאבי און דאינא — האבען נישט ווייניג טרעהרען פערגאסען אויף דעם גורל פון זייער אומגליקליכער פריינדין, רק מען האט געהאלטען אין איין ריידען וועגען איזאן און איהר ראמאן מיט דעם יונגען דאקטאר שולמאן.

איזא, דאס באלעבאטיש מיידעל, די טאכטער פון פיינע עלטערן, פון בכבוד'יגע עלטערן, האט זיך פערגעסען אזוי ווייט, אז...

די געשיכטע איז איבערגעגאנגען פון מויל צו מויל, גערעדט האט מען שטיל, מיט א פליסטער, און געהערט האט מען פער'חידוש'ט, מיט אפענע מיילער און מיט באהענט צוגעבויגענע אויערן:

— געהערט? איהר פאטער איז געווען ביי איהם, געבעטען, געסטראשעט...

— נו?

— נו-נו! ס'איז דאך עפעס א פרייע ליבע!...

— און זי, זאגט מען...

— יא, מ'זאגט...

מעהר ווי אלע האט זיך געקאכט דאבי'ס און דאינאס מוטער, מחמת איזא איז געווען די סאמע נאהענטסטע חבר'טע פון איהרע טעכטער.

יעדען אווענד, ווען די טעכטער האבען זיך געגרייט צום שלאף, איז די מוטער אריינגעקומען צו זיי, אוועקגעזעצט זיך און אנגעהויבען:

— נו? איהר האט זי היינט געזעהן?

דאינא, די יונגערע, מיט א שטיקעל נייגונג צו הומאר, טוט כלומרשט תמימות'דיג א פרעג:

— וואס האסטו אזוי מורא, מאמע? מ'איז דען אנשטעקיג?

די מוטער בעקוקט מיט שטאלץ די יוגענטליכע בליהענדיגע פיגור־פארמען פון דער יונגערער, געליבטער טאכטער און זאגט:

— דאס איז זעהר טרויעריג, וואס זי איז אייערע חבר'טע. מיט אזא נאמען, ווי זי האט איצט, מיט אזא רעפוטאציע...

— אבער, מאמע! — ענטפערט איהר אפ די עלטערע, דאבי — דו אליין האסט דאך זי פריהער געריפען חכמה...

— יא, כ'האב געמיינט, אז זי איז א קלוג מיי־דעל, אז זי טוט א גוטען שידוך... איך האב גע־מיינט, אז זיי וועלען חתונה האבען...

די מוטער האט נאך לאנג גערעדט און דער עלטערער האט זיך געכאפט, אז אין דער מוטער'ס ווערטער, צווישען די ווערטער, קלינגען גאר עפעס אנדערע, פערבארגענע מחשבות; „וואס־זשע איז דאס, טאכטער מיינע? וואס הערט זיך מבוח דיר? שוין צייט פאר דיר אויך...“

דאבי האט פינסטער געשוויגען, און די שטיי־פערישע דאינא האט שעלמיש אונטערגעוואונקען צו דער מוטער פון אונטער דער קאלדרע:

— מאמע, דארף איך ווארטען, ביז דאבי... צי איך מעג אנהויבען פריהער?...

וועגען איזאן האבען זיך פערשפרייט אזעל־כע קלאנגען, אז די עלטערען האבען זי געמוזט אינגאנצען אוועקשיקען פון דעם שטעטעל. דער יונ־גער דאקטאר שולמאן איז אויך פלוצלונג פערשוואונ־דען געווארען.

האט מען אין שטעטעל גערעדט נאך א שטיקעל צייט, ביז מ'איז שטיל געווארען און די גאנצע מעשה איז כמעט ווי פערגעסען געווארען.

נאר אמאל, אז עפעס א מיידעל איז אהיים גע־קומען שפעטליך, האט איהר די מוטער אויסגערעדט:

— וועסט זיך דע־שפילען! דערמאהן זיך אן א זאן!

דאבי און דאינא האבען לאנג-לאנג געבליהט. אבער זייער בליהען האט קיינער נישט אפגעריי־סען. די מוטער האט דאבין שוין ארויסגעפיהרט צווישען לייט, אויף זומער-פלעצער געלערט זי:

— א מאנספערשוין דארף מען קענען בעהמען! וואס ביזטו אזא שעמעוודיגע? אלע מיידלעך געהען אנגעטאן האלב-באקעט, טאנצען, קאקעטירען...

דאבי האט אבער שטרענג אפגעענטפערט:

— איך בין נישט איזא! איך טו דאס נישט!...

ווען דאבי איז אלט געווארען דרייסיג יאהר, האט די מוטער שוין אויף איהר א מאך געטאן מיט דער האנד און האט זיך א נעהם-געטאן פאר דער יונגערער, פאר דער געליבטער טאכטער דאינא.

עס איז נישט בעקאנט, וואס עס איז צווישען זיי פארגעקומען, צווישען דער מוטער און דער טאכטער, נאר ווען די מוטער איז איינמאל ארויס־געלאפען פון איהר, האט איהר דאינא נאכגע־שריגען:

— דו מיינסט, איך בין דיין איזא?!...

דערנאך האט זיך די מוטער א לאנגע צייט גע־סוד'עט און געשושקעט מיט איהר וועגען איינעם א מאן:

— נו, און אז „ער“ איז מיט פופצעהן יאהר עלטער, איז ער דאך דערפאר אבער א רייכער פאבריקאנט... און פון א פיינער פאמיליע...

— אבער, מאמע! אנ'אנטערשייד איך, פופצעהן יאהר!... — האט זיך, מיט טרעהרען אין קול, דאינא געווונדען.

— בארעלע! און אז אייער פאפא איז מיט צעהן יאהר עלטער פון מיר?

— צעהן איז נישט פופצעהן!...

— עט, סך-הכל פינף יאהר...

געדונגען האט מען זיך בלויז וועגען די יאה־רען. הגם דאינא האט אויסער דעם געקאנט צושטע־לען נאך א סך אנדערע ארגומענטען, — אבער דער ביישפיל פון דער עלטערער שוועסטער איז געשטאנען פאר די אויגען ווי א ביזער שאטען, ווי א שרעקליכע ווארנונג, און זי, דאינא, איז גע־ווארען די פרוי פון א רייכען פאבריקאנט.

איז דא איין פלוצלונג אין שטעטעל געקומען צו פאהרען — איזא. נאך איהר זענען נאכגע־קראכען פערשידענע קלאנגען, און יעדען איינעם אין שטעטעל איז געווען אינטערעסאנט א קוק צו טון אויף „אט דער אומגליקליכער“. מען האט גע־שמועסט, אז זי איז געווען פערהייראט, אז זי האט געשפילט אויף דער בינע און געפיהרט ראמאנען. מע האט אפילו גערעדט אז זי האט ערגעץ א...

די שוועסטער האבען זיך לאנג בעראטען, צי מע מעג אויפנעהמען א פרוי מיט אזא רעפוטאציע, און אז איזא איז געקומען, האבען זיי נישט גע־קאנט אפלייקענען, אז די יאהרען האבען זי גאר נישט פערעלטערט און אז זי איז נאך אלץ אזוי יונג און אינטערעסאנט.

איזא האט דערציילט פון זיך, און פון איהר לעבען מיט גרויס בעגייסטערונג. דאינא האט זיך שטארק געוואלט א פרעג טון זי:

— געדענקסטו נאך יענע געשיכטע מיט שולמאנען?

זי האט דאס אבער נישט געפרעגט. זי האט זיך אפילו איבערגעלעגט און האט איזאן נישט בעקענט מיט איהר מאן, זי איז עפעס אינגאנצען געווארען אפגעלאזען און פערוועלקט נאך איזאס וויזיט...

די שוועסטער האבען א לאנגע ווייל געשוויגען. ענדליך האט דאינא ארויסגערעדט:

— דאכט זיך דיר נישט, אז „אט די אומגליק־ליכע“ איז פיל גליקליכער פון אונז?

די האט געהאט אזא מין געפיהל, גלייך עמיצער וואלט זי געהאט אמאל אפגענארט.

און דאבי, די עלטערע, וואס האט שוין שלום געמאכט מיט איהר לאגע פון אן אלטער מויד, האט שווער אפגעזיפצט און געענטפערט אין דעם טאן פון זייער פערשטארבענער מוטער:

— אבער דאינא... דערפאר האבען מיר דאך א גוטע רעפוטאציע!...

פויגלען וואס בויען קאסינאס צום טאנצען און פערברענגען געזעלשאפטליך

פון ל. באראָלין

עס איז פערהאן א סארט פויגלען, וואס בויען קאסינאס צום טאנצען און פערברענגען געזעלשאפטליך. דאס זענען נישט קיין נעסטען. די נעסטען זייערע זענען א בעזונדערע זאך, און דאס בויען זיי אויף די ביימער, ווי דאס רוב פויגלען טוען. די קאסינאס בויען זיי גאר אויף דער ערד אין פארם פון שטיבלעך, אדער אליען און זענען געצילט אויסשליסליך צו פערברענגען און אמוזירען זיך.

די פויגלען זענען אומגעפעהר אזוי גרויס ווי טויבען. זיי קומען אין פערשידענע מינים און פון פערשידענע קאלירען, מאנכעס מאל אפילו שעה-נע קאלירטע פעדערן. אבער דאס רוב זענען זיי גרוי אדער ברוינליך. די האלטען זיך אין אויסטראַליע און אויף די ארומיגע אינזלען אויף דעם פאציפישען אקעאן.

דער מאטעריאל פון וועלכען זיי בויען זייערע קאסינאס, אדער שטיבלעך, זענען צווייגען פון ביימער און הלעטלעך; אבער די פארמען פון די שטיבלעך זענען פערשידען ביי פערשידענע מינים.

ביי איינע מינים זענען די שטיבלעך נידעריגע, אין די צווייגען, וואס שטעקען פון ביידע זייטען ווי די ווענט, קומען זיך צוזאמען פון אויבען ווי א שפּיציגער דאך. פון פאראויס און פון הינטען איז אן עפענונג פאר אן אריינגאנג. ביי אנדערע פויגלען איז די זעלבע שטיבעל עטליכע פוס הויך, אויך מיט א דאך פון אויבען. ביי נאך אנדערע זענען די שטיבלעך בלויז פון ווענט, אהן א דאך פון אויבען. און נאך אנדערע בויען בלויז אליען. די שטעלען אויס ווענט פון צווייגען פון ביידע זייטען, און אין מיטען איז א דורכגאנג, ווי אן אליע אין א פארק.

אבער דאס איז נאך נישט אלץ. ערשט דערנאך קומען די בעפוצונגען, די בעפוצונגען קומען אין צוויי פארמען. ערשטענס, אין דעם אופן, ווי אזוי די וועגטלעך פון הייזעל זענען אויפגעשטעלט. ביי איינע מינים זענען די צווייגען פון די ווענטלעך אזוי צוזאמענגעפלאכטען צווישען זיך, אז עס גלויבט זיך נישט, אז דאס זאלען טון אזעלכע נארישע בעשעפענישען ווי פויגלען. איינע האבען נאך א סך בלעטלעך אריינגעפלאכטען אין די צווייגען. קיין פראקטישע נוצען האבען נישט די בלעטלעך, ווייל די בעשיצען נישט פון ווינט און נישט פון רעגען. עס איז בלויז פאר דעקאראציע, און דערנאך קומען די אויסערליכע בעפוצונגען.

און די אויסערליכע בעפוצונגען בעשטעהען אין דעם, וואס זיי קלייבען אן און צושפּרייטען ארום דייער הייזעל, אדער קאסינא פערשידענע קאלירטע שטיינדלעך, ביינדלעך, מושלען, פעדערן, שטיקלעך גלאז, שטיקלעך גלאנציגע מעטאל און אפילו לעבעדיגע בלומען. אין דער היגדיקט זענען די באוער-פויגלען פערשידען צווישען זיך. איינע זאמלען אן הויפטזעכליך שטיינדלעך און ביינדלעך, אין אנדערע זאמלען אן אנדערע זאכען. אבער די זאכען דארפען זיין אדער גלאט און גלאנציג, ווי שטיקלעך גלאז אדער שטיקלעך פאלירטע מעטאל; אדער זאכען קאלירטע, ווי פעדערן און בלומען.

די אלע זאכען זענען נישט אויסגעלייגט אין אן-אָרדנונג, ווי מענשען וואלטען עס געטון, נאר אנגעווארפען איז אן אנאָרדנונג לעבען הייזעל. אָבער איין זאך איז קלאר: די אלע זאכען קלייבען זיי אין ווארפען אן ארום זייערע הייזלעך. איינציגע זאכען, וואס זיי ברענגען צו זייערע הייזלעך זענען אזוי גרויס און שווער, אז מען וואונדערט זיך, ווי אזוי אט די שוואכע פויגלען האבען עס געקענט אויפהויבען און ברענגען.

ווילדע פויגלען בכלל מיידען אוים מענשליכע היימען, אפילו ווען קיין מענשען זענען דארט נישטא. אבער איינציגע מינים פויגלען זענען אזוי געוואגט, אז די דירינגען אפילו אריין אין ליידיגע פערלאזענע הייזער איז דער האפנונג צו געפינען דארטען שטיקלעך גלאנציגע מעטאלען, אדער אנדערע עהנליכע זאכען.

און ארום אט די קאסינאס פערברענגען זיי. די קומען זיך צוזאמען אין קליינע גרופּעס. טאנצען דא ארום. פינען זיך אויס איינער אנטקעגען צווייטען מיט זייערע פעדערן, טומלען און פיל-דערן. אבער די גרעסטע טעטיגקייט קומט דא פאר ארום דער צייט, ווען זיי דארפען זיך פארען. דאן האלטען די מענער אין איין ארומטאנצען ארום די פרויען, בערימען זיך מיט זייערע פעדערן, און יעדער איינער זוכט זיך אויסצופייבען אויף זיין שטייגער, — אבי געווינען „איהר" הארץ.

אין די געשיכטע מיט אט די פויגלען איז-טערעסאנט אן א'ן-פאר-זיך, אלס אנ'ערשיינונג אין נאטור. און נאך מעהר איז עס אינטערעסאנט פון דעם פסיכאלאגישען שטאנדפונקט; פון דעם, וואס עס לערענט אונז.

מען לערענט אונז, אז „נישט אויף ברויט אליין לעבט דער מענש". עס דארף הייסען, אז א חוץ ברויט דארף ער אויך האבען תורה, לעהרע. אבער דאס איז גאר אויך נישט גענוג. מען דארף נאך האבען פערוויילונג, אמוזירונג. און פערוויילונג איז נישט קיין קאפריז, נאר א פאדערונג פון קערפער, פון דעם ארגאניזם. אלע חיות, אנהויבענדיג פון די נידעריגסטע, האבען זייערע פערוויילונגען; די טאנצען, זיי זינגען, זיי פוצען זיך אין שעהנע פעדערן און ווערען צוגעצויגען צו שארפע קאלירען. דאס בעמערקט מען ביי אלע חיות און פויגלען; אבער ביי דעם מין פויגעל איז עס קלארער און אויסגעשפּראכענער ווי ביי אנדערע.

ער איז געווען שעף פון געהיים-פאליציי בייטאג און ביי נאכט דער שעף פון מערדער און רויבער

קיין שרייבער האט אין א בוך און קיין אקטיאר האט אויף דער בינע נאך נישט געשילדערט אזא מערקווירדיגען מענש, ווי עס איז אין לעבען געווען דער 35-יעהריגער שעף פון דעטעקטיוס אין דער פראנצויזישער שטאט ליל. זיין נאמען איז פאול מאריאני.

עס איז קיין ביישפּיל נישט צו טרעפען א פאליציי-בעאמטען, וואס זאל זיין א פערברעכער, אין דער גאנצער וועלט איך אין אלע גרויסע שטעט קען מען טרעפען אזא פאליציי-בעאמטען, אבער פאול מאריאני. דער אינספעקטאר פון דער פראנצויזישער געהיים פאליציי, איז געווען א דעטעקטיוו בייטאג און ביינאכט איז ער געווען דער אנפיהרער פון אן-אונטערוועלט-באנדע. איצט זיצט ער פערשפּארט אין טורמע צוזאמען מיט 5 חברה פון זיין באנדע.

די אנקלאגע האט צוגעשטעלט אזעלכע בעווייזען געגען מאריאני, אז אפילו די פראנצויזען, וואס זענען שוין געוואוינט צו סענסאציעס, האבען די איינציגע אויגען נישט געגלויבט. עס שטעלט זיך ארויס, אז דער פעהיגער דעטעקטיוו האט נישט אויסגעלאזט קיין איין פערברעכען, וואס האט געקענט אריינברענגען א גוטען „פראפיט".

יעהן טאג פלעגט ער קומען צו זיך אין קאבינעט, האט איבערגעקוקט די בריף, וואס זענען איהם אנגעקומען, האט געלייענט די קלאגעס פון מענשען וואס זענען בערויבט געווארען, דאן האט ער די בריף צוזאמענגעלייגט אין קעשענע און איז צו זיינע חברים אז זיי זאלען איהם געבען א חלק אין דעם רויב.

איין מאל האט די דעטעקטיוו ביורא געקראגען א בעפעהל צו היטען א געוויסען סקלאד פון וועלכען מען גנב'עט אלע מאל ארויס גרויסע פעק מיט סחורה. מאריאני אליין האט מיט נאך איין דעטעקטיוו זיך גענומען היטען דעם סקלאד, און האט איהם אליין בעגנב'עט. עדות האבען פעסטגעשטעלט, אז דער מאריאני האט זיך אויסגעצייכענט אלס טאלאנט פולער שווינדלער, באנדיט, רויבער, שמוגלער, חתי-מה-פעלשער, נארקאטיקס-הענדלער, ווייס-שקלאפען הענדלער און אנדערע פערברעכענס.

אין ליל וואוינען איבער צוויי הונדערט טויזענט מענשען. די שטאט געפינט זיך לעבען דער בעלגישער גרעניץ, אין נארט פראנקרייך. 9 יאהר האט מאריאני געדינט אלס אנפיהרער פון דער דארטיגער דעטעקטיוו ביורא, וואס איז געווען פערעכענט פאר דער מאמע ווייכטיגסטע"; דערפאר טאקע האט מען דארטען געהאלטען די בעסטע דעטעקטיווס. די שטאט איז ביי דער גרעניץ און מען דארף זיין גענוג פעהיג אויף צו היטען אזא גרעניץ-שטאט.

עס איז דערום קיין חידוש נישט, וואס די דעטעקטיוו-ביורא אין ליל שטעהט אונטער שטרענגער אויפזיכט. מאריאני וואלט געווען אריינגעפאלען א סך פריהער, אבער ער האט שכל געהאט איז זיך גענומען פאר א שותף דעם שעף פון דער פאליציי, ידזשין יוטשיאני.

ווען דער שעף פון דער פאליציי פלעגט בעקומען קלאגעס, האט ער די איבערגעגעבען מאריאנין. לעצטענס איז יוטשיאני איבערגעפיהרט געווארען אויף אנ'אנדער פאסטען און א בעאמטער האט מערנומען די שטעל פון פאליציי-פערוואלטער. דער בייער בעאמטער האט זיך איינטעגענומען אויס-צופינען די באנדיטען וואס טעראריזירען די שטאט ער האט באלד אינטערגעשיקט א מענשען, וואס זאל אפקויפען פאר דריי-הונדערט-טויזענט פראנק מארקעס, וואס זענען ארויסגעגנב'עט געווארען פון דער פראנצויזישער רעגירונגס-קאסע. די דאזיגע מארקעס, האט מען געוואוסט, זענען ערגיץ אין ליל, איז דער בייער פאליציי-בעאמטער האט חושד געווען מאריאנין. ווי נאר דער אונטערגעשיקטער מענש האט געהאלטען אינמיטען בעצאהלען פאר די מארקעס, איז מען אריין און ארעסטירט דעם דעטעקטיוו איז דיינע ארויסהעלפער, צווישען וועלכע עס געפינט זיך דיינער א קוזין, פיער מאריאני; די אנדערע פיר זענען אלע פון קארסיקא.

ווען ער איז געשטאנען פאר'ן ריכטער, האט מאריאני מיט א גדלות הערקלערט: „איך בין דער בעסטער דעטעקטיוו, און ווען יוטשיאני זאל לעבען, וואלט מען מיר אציגד דא געמאכט קאמפלימענטען אנשטאט מיך אפצושיקען אין טורמע אריין" (מיט עטליכע טעג פאר'ן פראצעס איז יוטשיאני גע-שטארבען).

מען פערגלייכט אציגד דעם באנדיט-דעטעקטיוו מאריאני מיט דעם בעריהמטען באנדיט, וועלכער איז געווען אנ'אנטלאפענער ארעסטאנט (ווידאק), און וועלכער איז שפעטער געווארען דער לייטער פון דער דעטעקטיוו-ביורא אין פאריז. ווידאק האט געלעבט מיט א הונדערט יאהר צוריק און איז געווען בעריהמט פאר זיינע וועגדרויבערייען. ער האט אנגעפיהרט מיט א באנדע רויבער, וואס פלעגען בע-פאלען רייזענדע סוחרים אויף די וועגען, און האט אויך בערויבט סחורה וואס מען האט געפיהרט פון איין שטאט צו דער אנדערער.

אבער ווידאק האט כאטש באלדעם, ווען ער איז געווארען דער אנפיהרער פון דער דעטעקטיוו-ביורא זיך געהיט און איז נישט בעגאנגען קיין פערברעכען, אין צייט ווען מאריאני האט זיך בענוצט מיט זיין אמט און אנגעפיהרט א באנדע פון דער אונטערוועלט.

אפילו ווען ער אליין האט גארנישט געהאט צו טון מיט איין גנבה, אדער רויב, און איין גע-גאנגען מאכען אנ'אויספארשונג, האט ער אויך אינזיבען געהאט ווי אזוי צו בערויבען דעם פלאץ א צווייטען מאל; אפטמאל פלעגט ער, דייענדיג אויף דער אויס-פארשונג, בעגנב'ענען די בערויבטע. ווען מען האט איהם איינמאל געשיקט היטען א פאבריק וואס ווערט בעגנב'עט פון אימיצען, האט ער זיך אליין פע-שטעלט פאר אנ'ארבייטער און יעדע נאכט ארויס-געטראגען פון דער פאבריק אלץ וואס עס האט זיך געלאזט.

איין מאל האט ער געכאפט א באנדע רויבער וואס האבען אויסגעליידיגט א ציהונג קראם, אבער אנשטאט די באנדע צו ארעסטירען, האט ער זיך גאר צוטיילט מיט זיי און זיי אפגעלאזט פריי.

מאריאני שטאמט פון א יחוס. זיין פעטער איז געווען דירעקטאר ביי סענאטאר פאול דומער, וועלכער איז שפעטער געווארען דער פראנצויזישער פרעזידענט.

א דאנק דעם יחוס האט זיך מאריאני'ן איינגע-געבען צו ווערען א שעף אין דער דעטעקטיוו ביורא, כאטש ער האט קיין עקזאמען נישט אפגעהאלטען, און כאטש ער האט כמעט קיין פראקטיק נישט גע-האט אלס דעטעקטיוו.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענר.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

זוהן פון אנ'ענגלישען שרייבער ווערט צוריסען פון טיגער-מענשען אין אפריקע

א שוידערליכע טראגעדיע האט זיך נישט לאנג אפגעשפּילט אין דער קעניא קאלאניע, אין אפריקע, וועלכע געפינט זיך אונטער דער ענגלישער הער-שאפט.

נישט ווייט פון דער קאלאניע האט מען געפונען דעם צוריסענעם קערפער פון טהעאדאר פאיס, דער זוהן פון דעם ענגלישען נאוועליסט ט. פ. פאיס. מען האט אנגענומען, אז דער יונגער פאיס איז צו-ריסען געווארען פון א לייב בשעת ער איז געגאנגען אויף געיעג נישט ווייט פון דער קאלאניע. דער יונ-גער טהעאדאר האט זיך געפונען אויף דער פארם פון דער ענגלישער אריסטאקראטקע לעידי עלענאר קאל. איינמאל, דאס איז געווען מיט דריי יאהר צו-ריק, איז ער אוועק שיסען חיות און איז מעהר נישט צוריקגעקומען. מען האט אנגעהאנגען זוכען איבער דער גאנצער געגענד און ענדליך האט מען געפונען דעם צוריסענעם קערפער פון דעם יונגען פאיס אין וואלד, נישט ווייט פון דער פארם. מען האט געפונען כמעט אלע טיילען פון זיין קערפער, מיט דער אויסנאם פון'ם קאפּ און ביידע הענט.

דער קערפער איז געווען אזוי צוריסען, אז מען איז געווען זיכער, אז דער יונגער פאיס איז פערצוקט געווארען פון א ווילדער חיה, מעגסטו האהרשיינליך פון א לייב. מען האט זיך בלויז געוואונדערט וואו עס איז אהינגעקומען דער קאפּ און די הענט. ביי דעם איז אבער געבליבען.

איצט ווייזט זיך אבער ארויס, אז דער יונגער פאיס איז געפאלען א קרבן נישט פון א לייב און נישט פון א וועלכער עס איז אנדער ווילדער חיה, נאר פון ווילדע מענשען, וועלכע טראגען דעם נאמען טיגער-מענשען. דאס זענען מענשען, וועלכע טראגען אויף זיך די פעל פון א טיגער און זיי האבען אנגע-בונדען אויף די הענט און פיס מוראדיגע שארפע נעגעל. די טיגער-מענשען אטאקירען נישט קיין חיות. זיי בעפאלען בלויז מענשען. די מעהרסטע פון זייערע קרבנות זענען די שווארצע אפריקאנער, וועל-כע וואוינען אין די געגענדען וואו עס האלטען זיך אויף די ווילדע שבטים. א טיגער-מענש ווערט אבער מאל אלעמאל מעגליכקייט צו פאנגען א ווייסען קרבן.

ווען אזא ווילדער טיגער-מענש ברענגט אין זיין ארט דעם קאפּ פון א ווייסען מענשען, קריגט ער פון דער-פאר א גרויסע בעלוינונג, און עס קומט פאר צוליב דעם א געוואלדיגער יום-טוב.

די טיגער-מענשען זענען א געוואלדיגע גע-פאהר פאר די רייזענדע אין אפריקע, די ענגלישע רעגירונג, אינטער וועמעס הערשאפט די גאנצע טעריטאריע געפינט זיך, האלט אויף ספעציעלע מיליטער", וועלכע יאגט זיך נאך נאך די טיגער-מענשען און אלעס ווערט געטון אויסצוראטען די. א דאנק אט דער קאמפאניע פון דער ענגלישער רעגירונג, זענען די רייזענדע איצט פיל זיכערער פון איבערפאלען פון טיגער-מענשען, ווי מיט יאהרען צוריק. עס פאסירט נאך אבער אפט, ווען ווייסע רייזענדע פאלען קרבנות פון די דאזיגע ווילדע שבטים.

די טיגער-מענשען, וועלכע האבען ערמאר-דעט דעם יונגען ענגלענדער פאיס, האבען בע-לאנגט צו דעם יונגען שבט „סאמבורו". די טיגער-מענשען, וועלכע לאזען זיך ארויס אויף געיעג צו פאנגען מענשליכע קרבנות, קריגען ספּעציעלע אינסטרוקציעס פון דעם „דאקטאר-מכשף", וועל-כער זאגט זיי אז צו זעהן פאנגען א ווייסען קרבן איז ברענגען דעם אפגעשניטענעם קאפּ איז לאגער אריין.

דער-וואוסט האט מען זיך וועגען דעם, אז דער יונגער פאיס איז געפאלען א קרבן פון טיגער-מענשען דורך א צופאל. איינע א פרוי פון דעם ווילדען „סעמבורו" שבט, וועלכע מען האט גע-פונען ארומוואנדערענדיג לעבען דער קעניא קא-לאניע, האט זיך אויסגערעדט, אז אין דער קאלא-ניע געפינט זיך דער קאפּ פון א ווייסען מענ-שען. ווען מען האט דער פרוי אויסגעפרעגט פאר איינצעלהייטען, האט זי דערצעהלט, אז דער קאפּ איז אהינגעבראכט געווארען מיט דריי יאהר צוריק און אז דאס איז דער קאפּ פון א יונגענמאן, וועל-כער איז ערמארדעט געווארען פון פינף טיגער-מענשען ארום דער קעניא קאלאניע.

מען האט וועגען דעם געלאזט וויסען די מי-ליטערישע מאכט און אנ'אפטיילונג פון סאלדא-טען איז אוועקגעפאהרען אין דעם דארף, וואו די „סאמבורוס" וואוינען. דארט, אין דעם סאמע מיט-טען, ביי דעם „דאקטאר-מכשף" אין הויז, איז געהאנגען דער קאפּ פון א ווייסען מענשען. לויט סמנים פון די גאלדענע ציינער, האט מען דער-קענט דעם קאפּ פון דעם יונגען פאיס. דער מכשף איז פינף ווילדע סאמבורוס זענען ארעסטירט גע-ווארען פאר דעם מארד פון דעם יונגען ענגלענדער. די וועלען וואהרשיינליך אלע אויפגעהאנגען ווער-רען.

די טיגער-מענשען לויערען געווענליך ארום די ערטער, וואו עס וואוינען ווייסע, אדער שווארצע מענשען. זיי בעהאלטען זיך אין די בוימער און יעדער מאל ווען זיי זעהען א מענשען אפגעזונדערט פון זיינע בעגלייטער, ווארפען זיי זיך אויף איהם ארויף און רייסען איהם מיט זייערע שארפע נעגעל אויף דעם ארט. ווען דער קרבן איז טויט שניידען זיי ביי איהם אפּ דעם קאפּ, די פיס און די הענט און לויפען מיט זיי אוועק אין זייער לאגער, די איבעריגע טיילען פון קערפער ווארפען זיי אוועק. ווען זיי בעפאלען א פרוי פון א פרעמדען שבט, ערמארדען זיי זי נישט, נאר זיי שלעפען אהיים אוועק אין דארף און זי ווערט א שקלאפין פון דעם עלטסטען אדער פון דעם „דאקטאר-מכשף".

ווען דער קאפּ פון א מענשען ווערט געבראכט אין לאגער ווערט דארט א גאנצע שמחה, גאנצע טעג באלאנגט פייערט מען דעם יום-טוב. די פייערונג איז ספעציעל גרויס, ווען דער קאפּ איז פון א ווייסען מענשען. ארום דעם קאפּ קומען פאר ווילדע טענץ. די סאמבורוס, סיי די מענער, סיי די פרויען און סיי די קינדער, געהען אריין אין אזא ווילדער בעגייסטערונג, דאס זיי פערגעסען וואו זיי זענען אויף דער וועלט. זיי שפּרינגען און טאנצען ביז זיי פאלען אוועק אין אהנמאכט. דאן ווערט דער קאפּ אויפגעהאנגען אין דעם מכשף'ס הייליגען פלאץ, און ער פערבלייבט דארט ביז מען ברענגט דעם קאפּ פון א פרישען קרבן.

DR. MED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 9–11 בייטאג
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 8–11 און פון 5-אווענד.

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבן

נייער פאָלקסבלאַט

3000 קערץ קוילען בעשטימט די קהלה פאַר דער ווינטער-אַקציע

סטאַראָסטווע פאָדערט צוצואיילען דאָס וועהלען פון א הויפּט-רב

נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג

נאָכדעם ווי פּרעזעס מינצבערג האָט צוריק איבערגענומען די טעטיגקייט אין דער קהלה, איז נעכטען פאָרגעקומען א זיצונג פון דער פערוואַל-טונג. דאָזאָר רומקאָווסקי פרעגט ביים אנהויב פון דער זיצונג פאַרוואָס די קהלה האָט ערשט איצט אָנגעהויבען צו טראַכטען וועגען א ווינטער-אַקציע פאַר דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג. ווייטער פרעגט דאָזאָר רומקאָווסקי וואָס איז די סיבה פאַרוואָס

די קהלה דיסקאָנטירט וועקסלען אין גאָס

ווען ס'וועט שוין אַמאָל בעצאָלט ווערען דער חוב פאַר די יורשים פון הרב מייזעל און מיט וואָס פאַרא רעכט מ'שמועסט איצט וועגען צונעמען נייע בעאַמטע צו דער שחיטה, בעת דער פּרעזעס מינצ-בערג האָט ערקלערט, אַז קיין שום פרישע בעאַמ-טע וועלען נישט צוגענומען ווערען.

אויף די ערשטע צוויי פראַגען ענטפערט דער וויצע-פּרעזעס בערגער. ער זאָגט, אַז אין קיין שום יאָהר האָט די קהלה פריהער נישט גע-פיהרט די קוילען-אַקציע. ווי דאָס יאָהר, וואָס שייך די וועקסלען, האָט די לעצטע וואָכען די קהלה געהאַט גרויסע צאָהלונגען און מ'האָט זיך געמוזט באָרגען געלד אין א באַנק.

ווייטער ענטפערט פּרעזעס מינצבערג, אַז ער וועט זיך בעמיהען דאָס דער חוב פון הרב מייזעל זאָל וואָס שנעלער רעגולירט ווערען. וואָס שייך נייע בעאַמטע צו דער שחיטה איז אין בייודזשעט, וועלכער איז אָנגענומען געוואָרען דורך דער קהלה-פערוואַלטונג פערהאַן א פּאָזיציע וואָס ערלויבט צוצונעמען א בעאַמטען.

צוליב דער אָפּוועזענהייט פון דאָזאָר רוס, וועלכער האָט צוגעשיקט א בריף, אַז ער איז קראַנק, איז בעשלאָסען געוואָרען אָראָפּצונעמען פון דער טאָג-אָרדנונג דעם בעריכט פון דער קאָ-מיסיע צו לוסטרירען די אינסטיטוציעס, וועלכע ווערען אויסגעהאַלטען דורך דער קהלה.

ווי בעקאַנט האָט זיך די קהלה-פערוואַלטונג בשעתו געווענדעט צום מיניסטעריום וועגען ער-לויבען צוצונעמען נייע מורי-הוראות נאָך פאַר דעם, ווי דער ענין פון א הויפּט-רב פאַר לאָדז איז ערלעדיגט געוואָרען. איצט איז אָנגעקומען

אַנ'ענטפער פון מיניסטעריום

אַז ס'קען נישט ערלויבט ווערען צו וועהלען נייע מורי-הוראות ביז לאָדז וועט נישט האָבען א הויפּט רב, וועלכער זאָל די מורי-הוראות-קאַנדידאַטן בעשטעטיגען. אויב די קהלה מוז האָבען אַזעלכע מורי-הוראות קענען זיי בעקומען געהאַלט נאָר פון דער פּאָזיציע פאַר אונטערשטיצונגען. צו דעם דאָ-זיגען בריף האָט די סטאַראָסטווע בעאויפטראַגט די קהלה וואָס שנעלער צו מאַכען די צוגרייטונגען אויף צו וועהלען א רב און וועגען דעם טערמין פון די וואַהלען זאָל מיטגעטיילט ווערען דער סטאַראָסטווע. וועגען דעם ענין ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע. פּרעזעס מינצבערג ערקלעהרט, אַז די קהלה וואָלט גלייך צוגעטרעטען צו וועהלען א רב ווען ס'וואָלט געווען א קאַנדידאַט, וועלכער וואָלט בעקומען די צושטימונג פון אַלע ריכטונגען. ביים וועהלען א רב טאָר נישט קומען צו קיין רייבונ-גען און צו קיין אויפטרייסלונגען אין קהלה-לעבען.

דאָזאָר רומקאָווסקי לעגט פאָר אַריבערצוגעהן צו דער טאָג-אָרדנונג איבער דער גאַנצער פראַגע, ווייל די קהלה קען אויף זיך נישט נעהמען קיין נייעם לאַסט פון אויסהאַלטען א רב און נאָך נייע מורה-הוראות.

פּרעזעס מינצבערג ערקלערט דערויף, אַז ער וועט דעם פאָרשלאַג פון דאָזאָר רומקאָווסקי נישט שטעלען צו דער אָפּשטימונג ראשית דערפאַר, ווייל די אויפגאַבע פון דער רעליגיעזער קהלה איז צו אַנגאַזשירען א רב והשנית קען מען נישט אַריבערגעהן צו דער טאָג-אָרדנונג איבער א פראַגע, וועלכע ווערט בעאויפטראַגט צו ערלעדיגען דורך דער אויפזיכטס-מאַכט.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו ענטפערען דער סטאַראָסטווע, אַז די קהלה וועט זיך בעמיהען אַדורכצופיהרען די וואַהלען פון א רב אין זין פון פּרעזעס מינצבערג'ס אויספיהרונגען.

ווייטער איז אויף דער נעכטיגער זיצונג אַדורכגעלייענט געוואָרען די ווענדונג פון דער סטאַראָסטווע, אַז אין פערלויף פון 14 טעג זאָל צוגעשטעלט ווערען דער בודזשעט פון דער קהלה אויפ'ן יאָהר 1935. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו ענטפערען, אַז די קהלה-פערוואַלטונג האָט שוין אָנגענומען דעם בודזשעט, וועלכער איז שוין איבערגעשיקט געוואָרען צום קהלה-ראַט.

פון דער „אגודה" איז אָנגעקומען א ווענ-דונג, אַז די קהלה זאָל רעאַליזירען איהר בעשלוס וועגען גרינדען א צווייטע קהלה'שע תלמוד-תורה אין לאָדז.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען דעם ענין צו רעאַליזירען אין די ראַהמען פון די מעגליכקייטען.

דער ענין מיט די

כאַינער שוחטים,

וועלכע האָבען גערופען די קהלה-פערוואַלטונג צו א דין-תורה איז ערלעדיגט געוואָרען אויף דעם אופן, אַז די רבנים סעגאַל, ראָזענבערג, יאַקובאָ-וויטש און טרייסטמאַן זאָלען אויסהערען די צדדים און דאַן זאָל דער גאַנצער ענין איבערגעשיקט ווערען צו איינעם פון די גאונים צו פּסקענען. די קהלה וועט זיין פערטרעטען דורך דעם פּרעזעס מינצבערג.

דאַן טרעט מען צו צו דער פראַגע וועגען דער קוילען-אַקציע. פּרעזעס מינצבערג ערקלערט, אַז אין בודזשעט איז צו דעם צוועק פערהאַן א סומע פון 10 טויזענט זלאָטיס, נישט קוקענדיג אויף דער שווערער לאַגע, אין וועלכער די קהלה געפינט זיך איצט, מוז אָבער די ווינטער-אַקציע אַדורכגעפיהרט ווערען און צו דעם צוועק דאַרף געשאַפען ווערען א ספּעציעלע קאָמיסיע.

דאָזאָר רומקאָווסקי זאָגט, אַז

די סומע איז צו קליין

אין פערגלייך מיט דער נויט, וואָס הערשט אויף דער יודישער גאַס. ער לעגט פאָר צו בעשטימען אויף דער אַקציע 25 טויזענד זלאָטיס און די הילף זאָל געגעבען ווערען נאָר אין קוילען.

אויך דאָזאָר גלאַטמאַן האַלט, אַז די סומע איז צו קליין, ער לעגט פאָר צו דער דאָזיגער סומע זאָל נאָך צוגעגעבען ווערען 5000 זלאָטיס פאַר „נותן לחם" וועלכע פיהרט איצט אַזאַ גרויסע אַקציע.

פּרעזעס מינצבערג ערקלעהרט, אַז די סומע פון 10 טויזענד זלאָטיס קען נישט געהעכערט ווערען, ווייל אַזאַ סומע געפינט זיך אין אָנגע-געבענעם בייודזשעט און אויב אימיצער לעגט פאָר גרעסערע סומען דאַרף ער גלייך אָנווייזען פון וואַנען ס'וועט זיין דעקונג דערויף.

דאָזאָר רומקאָווסקי לעגט פאָר, אַז די קהלה זאָל איינקויפען 5000 קערץ קוילען. דאָס פעהלענדע געלד זאָל מען נעהמען פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע.

דער פאָרשלאַג ווערט אָפּגעוואָרפען מיט'ן מאָטיוו, אַז די פּאָזיציעס פון דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע קענען נישט פערקלענערט ווערען.

ס'ווערט צום סוף אָנגענומען דער פאָרשלאַג פון פּרעזעס מינצבערג איינצוקויפען

3000 קערץ קוילען פאַר דער אַקציע.

דאָזאָר רומקאָווסקי שטימט געגען דעם, טענה'דיג, אַז דאָס איז א פּאַטש אין פּנים פאַר דער יודישער בעפעלקערונג, וועלכע מאַכט איצט גרויסע אָנשטרענגונגען צו העלפען זייערע אָרימע ברידער און וואַרט אויך אויף א גרויסער אָנ-שטרענגונג מצד דער קהלה.

ס'ווערט בעשטימט א קאָמיסיע פון די ה"ה בערגער, שוויאַטלאָווסקי און רוס, וועלכע דאַרף וואָס שנעלער אויסאַרבייטען דעם פּלאַן פון דער פערטיילונג.

דער פאָרשלאַג פון דאָזאָר רומקאָווסקי, אַז אין דער קאָמיסיע זאָל זיין 5 פּערזאָן איז אַדורכגעפאַלען, ה' רומקאָווסקי פּראָטעסטירט גע-גען דעם וואָס מ'האָט נישט צוגעלאָזען קיין פאָר-שטעהער פון זיין פראַקציע אין דער קאָמיסיע.

דערמיט ווערט די זיצונג געשלאָסען.

טעאַטער „פילהאַרמאַניע"
נאַרוטאָוויטשאַ 20
אומאָפּרופליך לעצטע 2 טעג
גאַסטשפּילען פון דראַמאַטישען אַנסאַמבל
אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון
אברהם מאָרעווסקי
ס'ווערט געשפּילט די פּרעמירטע סאָוויעטישע פּיעסע אין 4 אַקטען
דאָס לעבן רופט!
פון ביל-בעלאָצערקאָווסקי
יודיש און רעזשי:
א. מאָרעווסקי
ס'בעטייליגען זיך:
אברהם מאָרעווסקי
רחל האָלצער
דוד ליכט
יעקב קורלענדער
און אַנדערע
היינט פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
אָנהויב 9.15 אָוועכד
בילעטען פון 50 גראָשען
אין קאַסע פון „פילהאַרמאַניע"

א ריזיגע טראַנזאַקציע אין לאָדז

(אג) ווי מען טיילט אונז מיט וועט אין די נאָהענטסטע טעג רעאַל יזירט ווערען א ריזיגע טראַנזאַקציע, וואָס בעשטעהט אין איבערנעהמען דורך דער פירמע אַדאָלף האַמבורגער איינע פון די גרעסטע פאַבריקען פון דער וואָל-אינדוסטריע אין פּוילען און נעמליך די פירמע לעאָנהאַרדט, ווילקער און זשירבאַרדט.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט דאָס איבער-נעהמען די פאַבריקען פאָרקומען נאָכדעם ווי די פירמע האַמבורגער וועט איינצאָהלען 850 טויזענד זל. גלייכצייטיג זאָל די פירמע האַמבורגער איבער-נעמען אַלע אַהן אויסנאַהם אָבליגאַציעס פון דער פירמע לעאָנהאַרדט, ווילקער און זשירבאַרדט.

דער עקספּאָרט פון באַנוועל און וואָל-גאַרן פאַלט

דאַגעגען שטייגט דער עקספּאָרט פון פערטיגע אויסאַרבייטונגען

(אג) ווי מיר האָבען שוין געמעלדעט איז דער טעקסטיל עקספּאָרט אין חודש דעצעמבער געפאַלען, אין פערגלייך מיט'ן חודש נאָוועמבער, אויף קרוב 20 פּראָצענט. די סטאַטיסטישע ציפע-רען ווייזען אָבער אַרויס אַנ'אינטערעסאַנטע ער-שיינונג און נעמליך, געפאַלען איז נאָר דער עקספּאָרט פון באַנוועל און וואָל גאַרן, דאַגעגען סחורות, קליידער ווי אויך קאָנפעקציע איז גע-בליבען כמעט אויף דעמזעלבען שטאַנד. לויט די סטאַטיסטישע ציפערען איז דער עקספּאָרט פון גאַרן געפאַלען אויף 17 פּראָצענט, דאַגעגען דער עקספּאָרט פון פערטיגע אויסאַרבייטונגען איז נאָר עטוואָס געפאַלען פון איינציגע אַרטיקלען איז אפילו דער עקספּאָרט געשטיגען.

מאָנטאָג 21 יז שבט תרצ"ה	יאַנואַר זון-אויפגאַנג 7.34 זון-אונטערגאַנג 4.01

צוגאַב-פּאָבאָר

(2) דינסטאָג, ד. 29 יאַנואַר ה. י. וועט זיין טעטיג א צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ.ק.או. לאָדז שטאָט 1, פּיעטריקאָווער 165. עס דאַרפען זיך שטעלען פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1913 און על-טערע, וועלכע האָבען נאָך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפ'ן שטח פון 1; 9, 8, 5, 3, 2 קאָמיסאַריאַטען.

דעם 29. יאַנואַר ה. י. וועט אויך זיין טעטיג א צוגאַב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ.ק.או. לאָדז 2, פּיעט-ריקאָווער 165. עס דאַרפען זיך אהין שטעלען די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהר 1913 און עלטערע, וועל-כע האָבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט וואָסוואוינען אויפ'ן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאָמיסאַריאַטען און האָבען בעקומען נאָ-מענטליכע אויפפאָדערונגען פון שטאָט-סטאַראָס-טווע.

דער יאָהרצייט פון'ם יאַנואַר-אויפשטאַנד

(א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם 72-יעה-ריגען יאָהרצייט פון דעם יאַנואַר-אויפשטאַנד אין יאָהר 1863, האָט די שול-אינספּעקציע אַרויסגע-געבען א פאַראָרדנונג, דאָס אין אַלע פאָלקס- און מיטעל-שולען זאָלען אַראַנזשירט ווערען געלעגענ-הייטליכע שמועסען און אַרבייטען פאַר שול-קינדער.

קיין ספּעציעלער קאָמיטעט צו פייערען דעם יאָהרצייט איז נישט בעשטימט געוואָרען.

עס וועלען בלויז איינגעאָרדענט ווערען פייערליכע אַקאַדעמיעס.

א בלוטיגער באַנדיטן-אָנפאַל

(א) אויף פראַנציסקאַנער גאַס זענען נעכטען צוויי אומבעקאַנטע פערשוינען בעפאַלען מיט מע-סערס און שטערבליך פערוואונדעט אין דער ברוסט א געוויסען פעליקס שמיגיעלסקי, וועלכען פּאָגאָ-טאָווע האָט אין א בעוואוסטלאָזען צושטאַנד אָפּ-געפיהרט אין שפּיטאַל.

די בלוטיגע באַנדיטען זענען ענטלאָפען און פּאָליציי זוכט זיי.

גרויסע רבישע חתונה אין לאָדז

די טעג איז אין לאָדז פאָרגעקומען א גרויסע רבישע חתונה. דער זוהן פון ראַדאָשיצער רב און רבי ר' ישראל יוסף'ס זוהן, קאַלמוש, האָט חתונה געהאַט מיט מרים'ל — די טאָכטער פון היגען גביר און חסיד מענדעל קליינלעהרער.

צו דער חתונה, וואָס איז פאָרגעקומען אין ענגלישען זאַל, זענען געקומען א סך רביים, רבנים און פיל חסידים פון לאָדז און פון דער פּראָווינץ.

דער חתן עסט קעסט ביים שווער, און גרייט זיך צו צו בעקומען סמיכה אויף רבנות.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
דראַמע פון פרייד און טרעהרען א. נ.
„דער מענש, וועלכער האָט צוגע-גנב'עט א האַרץ"
אין די הויפּט-ראָלען: דאָס גענינאַלע פּאָרל די 2 קליינינקע שטערנס
BOOTS MALLORY,
ELBRENDEL
oraz JAMES DUNN
— II —
„אויף דער גאַס"
אין די הויפּט-ראָלען:
Madelene Ozeray i Sokołow
Pierre Aumont.
דער זאַל איז גוט בעהייצט.

די פיהרונג פון האנדעלס-ביכער

און די גרויסע אדמיניסטראטיווע שטראפען

(א) אין משך פון די לעצטע טעג האט די פינאנץ-מאכט דורכגעפיהרט שארפע לוסטראציעס פון אונטערנעהמונגען, וועגדענדיג דערביי די אויפמערקזאמקייט אויף פאטענט-ענינים און אויף דער בוכפיהרונג.

אזוי ווי אויף דער בוכפיהרונג ווערט געלייגט ספעציעלע אויפמערקזאמקייט, און אין פאל פון אפווייכונגען ווערען אנגעווענדט שטרענגע אדמיניסטראטיווע שטראפען, און אזוי ווי אין פיעל פאלען ענטשטייט דער חשד, אז די ביכער ווערען געפיהרט מיט דער כוונה צו אויסבעהאלטען די ריכטיגע אומזאצען, ווערען די אלע ענינים דירעקט געווענדעט צו דער פראקוראטור, און איצט איז בעשלאסען געווארען אין די סוחרים און פאבריקאנטען-ארגאניזאציעס נעהענטער צו פערנעהמען זיך מיט דעם דאזיגען ענין.

ס'איז גלייכצייטיג אויך פעסטגעשטעלט געווארען, אז די דעפעקטען אין די בוכפיהרונגען ענטשטעהען אויך מחמת דער נישט בעהאווענטקייט אין די פארשריפטען פון דער פינאנץ-מאכט בנוגע דער בוכפיהרונג.

אין שייכות דערמיט איז בעשלאסען געוואָרען צוזאמענצורופען בעראטונגען און צו פערשטענדיגען זיך מיט דער פינאנץ-מאכט, בכדי ענדגילטיג אויפצוקלעהרען די שטרייט-פראגען און אזוי ארום פטור צו ווערען פון די שטראפען פאר דער פעקטיווער בוכפיהרונג.

פערקלענערען דעם שטעמפעל-אפצאהל פון ביטעס

פאדערט די לאדזער האנדעלס-קאמער פון פינאנץ-מיניסטעריום

די לאדזער האנדעלס-קאמער האט בעשלאסען, צוזאמען מיט דעם פערבאנד פון די קאמערן, זיך צו ווענדען צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט א פראיעקט וועגען איינפיהרען ענדערונגען אין בנוגע צו שטעמפעל-אפצאהל-אויסטאוו.

אין דעם פראיעקט ווערט פארגעלעגט, צו בעפרייען פון אפצאהל ביטעס וועגען פערלענגערן אדער צו פראלאנגירען שטייערען. אויב די שטייער-סומע איז קלענער פון 50 זל. צו מאדיפיצירען דעם ארט. 4 פון שטעמפעל-אפצאהל-אויסטאוו אין דער פאָרם, אויב דער שטייער-צאהלער בעטט אין דער ביטע צו ענדערן די דעציזיע, דארף גענומען ווערען 2 זל. אפצאהל. אויב די סומע דערגרייכט נישט 200 זל. דארף אויך אין דעם פאל גענומען ווערען 50 גר. ביז 100 זל. דארף דער שטייער-צאהלער איינגאנצען בעפרייט ווערען פון שטעמפעל-אפצאהל. בעפרייט דארפען אויך ווערען פון אפצאהל די שטייער-צאהלער, וואס בעטען אויסצובעסערן טעותים אין די אפרעכנונג ביכער ווי אויך אין פאלען פון צוויי מאל בעשטייערען.

גלייכצייטיג שטרייכט די האנדעלס-קאמער אונטער, אז פון ביטעס וועגען שענקען אדער אפצולעגען א שטייער-סומע איבער 100 זל. (ביז 300 זל.) דארף גענומען ווערען אנ'אפצאהל פון 1 זל.

דער אנגעקלאגטער ענדעק האלאי

האט געהאט א פראצעס פאר פאלש עדות-זאגען בעת דער ערמארדונג פון פרעזידענט ציגארסקי

צווישען די אנגעקלאגטע אין דעם גרויסען ענדעקישען פראצעס געפינט זיך א געוויסער זיגמונט האלאי, דער דאזיגער נאמען איז בעקאנט מיט דעם שוין-פערגעסענעם ענין פון ערמארדען דעם פרעזידענט ציגארסקי.

ווי די לעזער דערמאהנען זיך איז דער פרעזידענט ציגארסקי ערמארדעט געווארען דורך צוויי טעזאן-ארבייטער וואלאשטשיק און רידזעווסקי. אין פראצעס וועגען דער ערמארדונג פון פרעזידענט ציגארסקי זענען ארויסגעטרעטען א ריי עדות, צווישען זיי עטליכע עדות אליביסטען, וועלכע האבען ערקלערט, אז רידזעווסקי האט נישט געקענט אנטיילנעהמען אין מארד, ווייל ער איז בעת מעשה געווען אויף די טעזאן-ארבייטען אין פאלעסיע. צווישען די דאזיגע עדות - אליביסטען איז אויך געווען דער איצטיגער אנגעקלאגטער אין ענדעקישען פראצעס זיגמונט האלאי, וועלכער האט געארבייט צוזאמען מיט וואלאשטשיק'ן און רידזעווסקי'ן אויף די טעזאן-ארבייטען און געווען א טוער אין „קארטעל".

צוליב דעם, וואס דאס דאזיגע עדות-זאגען האט זיך ארויסגעוויזען פאר נישט אמת, איז געגען האלאי'ן פערפיהרט געווארען א פראצעס פאר פאלש עדות זאגען.

אלזא דערזעלבער האלאי, וועלכער זיצט איצט אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אלס ענדעקישער קעמפער, האט אמאל פערטיידיגט דעם מערדער פון פרעזידענט ציגארסקי, וועלכער איז דאך אויך געווען א מיטגליד פון דער דעמאלסדיגער ענדעקישער פארטיי.

די „רעטונגס-קייט" פון „נותן לחם"

ווער האט געשפענדעט און ווער ווערט ווייטער ארויסגערופען?

צו דער „רעטונגס-קייט" פון „נותן לחם" פאר די נויטליידענדע יודען אין לאדז האבען געשפענדעט:

דער בעקער-מייסטער הענעכאוויטש (גלובנא 46) שפענדעט 10 ברויט און רופט ארויס די בעקער-מייסטערס:

בנימין שקלאזש (וואלבארסקא 22)

וואלף יונה וויינבערג (יאקובא 2), ישעיהו קאראש (6-טער שערפיצן 10) און שלמה לייב ראטענבערג (פאלודניאווא 27).

דירעקטאר פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי" דוד צעלמייסטער, שפענדעט 25 זל.

די בעאמטע פון דער דעפאזיטען-באנק די ה"ה: יאקוב נאמיאט שפענדעט 5 זל. מארצעלי שניצער 3 זל. לעאן ראזענבלאט 3 זל.

די קוילען-פערטיילונג

פון „נותן לחם" הויבט זיך אן היינט 10 א זייגער פרי פון פלאץ אויף סאלנע 14. נאך די קוילען דארפען קומען נאר די יעניגע, וועלכע האבען די נומערן פון 1 ביז 200.

מען בעט גענוי זיך צופאסען צו די נומערן, כדי אויסצומיידען א געדראנג.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 212-25

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

לעצטע וואך פון דער אפערעטע!

מיט'ן אנטייל פון דער בעליבטער זינגענדיגער, שפרינגענדיגער, טאנצענדיגער קאסקאדנע סובּרעטע

רעגינא צוקער

דאס לעצטע— דאס בעסטע!

קארל צימבאליסט'ס לעצטע אויפפיהרונג

נאט און געדענקט: זאלען יודען הנאה האבען!

פרעמיערע! היינט מאנטאג, 9.30 אווענט

גרויסע הנחה-פארשט. אלע בילעטען אין פארטער 1 זל.

קליין און גרויס — טאטעס און מאמעס, מענער און פרויען — חתנים און כלות, אלע קומען זעהען רעגינא צוקער.

קארל צימבאליסט'ס אויפפ. רעגינא צוקער אין איהר גר. שלאגער

דאס קינד פון גאס

אין 3 אקטען 20 נומער; געזאנג, רעגינא צוקער אלס „קידי"

מארגען דינסטאג — הנחה-פארשטעלונג, צום לעצטען מאל „די קאמעדיאנטקע"

מיט רעגינא צוקער

אנ'אפענע ווענדונג צום פרעזעס ה' ב. א. גליקסמאן

(בריף אין רעדאקציע)

זעהר חשובער פרעזעס ה' ב. א. גליקסמאן!

אין „נייעם פאלקסבלאט" פון פרייטאג י"ד שבט, אונטערן טיטעל „איינִיגע בעמערקונגען" איז אפגעדרוקט געווארען אייערס א ווענדונג, אין וועלכער ס'ווערט צווישען אנדערעס געזאגט:

„חברות און אינסטיטוציעס איז א קאפיטעל פאר זיך. לעת עתה איז געגוג אנצווייזען, אז קינדער אין שולען ליידען הונגער און זאגאר אין יתומים-הייזער, וואו רייכע דאמען שטעהען אין דער שפיץ, געהען די קינדער הונגעריג שלאפען. זייער סיסטעם: שפארזאמקייט ווענדען זיי הויפטזעכליך אן ביי די ארימע קינדער, זיי ווילען זיי זעטיגען מיט לעכער פון די בייגעל, און ווילען בלי ספק אויסוואקסען קריפלען. די ערשטע זאך פון אזעלכע פערוואלטונגס-מיטגלידער דארף זיין צו זעטיגען און ריינהאלטען יתומים און ארימע קינדער און ארויסווייזען מעהר רחמנות-געפיהל".

אזוי ווי די פראגע פון יתומים-פערזארגונג אינטערעסירט מיך אויך, און קענענדיג אייך אלס געזעלשאפטליכער טוער, וועלכער וועט נישט שרייבען א זאך וועגען וועלכער ער איז נישט איבערצייגט, אז עס איז ריכטיג — האב איך מיך געווענדעט צו אייך טעלעפאניש מיט דער ביטע מיר אנצורופען די אינסטיטוציע אין וועלכער די קינדער ליידען הונגער — אויף דעם האט איהר מיר געענטפערט, אז אלענפאלס מיינט איהר נישט די אינסטיטוציע, וועלכע איך האב דעם כבוד צו פערטרעטען. אויף מיין ביטע אנצווייזען אויף דער דאזיגער אינסטיטוציע — האט איהר עס נישט געוואלט טון. דעריבער ווענד איך מיך צו אייך מיט דעם דאזיגען אפענעם בריף מיט דער ביטע אנצורופען דאס דאזיגע יתומים-הויז.

ווי גרויס דער קריזיס זאל נישט זיין, וועלכען די אינסטיטוציעס לעבען איצט איבער — טאר דאך דאס קינד נישט הונגערען — עס איז די עלעמענטארע פליכט פון דער פערוואלטונג דאס קינד צו פערזארגען.

ס'זענען דא פערשידענע צייטונגען און פערשידענע מענשען, וואס שרייבען ארטיקלען איבער אינסטיטוציעס, אבער מען רעכענט זיך נישט מיט זיי, ווייל דער בעזונדער פערשטאנד פון דער געזעלשאפט קען דעם ווערט און דעם צוועק פון אזעלכע ארטיקלען. אבער א בעמערקונג פון אזא חשוב'ן געזעלשאפטליכען טוער ווי איהר — און אין אזא חשוב'ער צייטונג ווי דער „נייער פאלקסבלאט", וועלכער בעדינט די יודישע געזעלשאפט — קען איך נישט דורכלאזען אהן א ענטווארט.

איהר פערשטעהט גאנץ גוט, אז ס'קען זיך זעהר שלעכט אפרופען אויף אלע יתומים-הייזער.

איך פערשטעה אויך, אז איידער איהר האט פערעפענטליכט אייערע ווערטער — האט איהר אלס פילאנטראפ און רחמנות-מענש — געוויס אינטערפעלירט ביי דער פערוואלטונג פון דער דאזיגער אינסטיטוציע, און אויב איהר האט דאך בעשלאסען פערעפענטליכען אייערע ווערטער אין דער צייטונג — האט אייער אינטערפעלאציע העכסטוואהרשיינליך נישט געהאלפען.

און דעריבער אויב איהר ווילט א טובה טון די קינדער קענט איהר און האט אויך רעכט דערצו אנצורופען די דאזיגע אינסטיטוציע. איך וויל האפען, אז איהר וועט עס טון.

מיט גרויס כבוד און דרך-ארץ

מרדכי חיים רומקאווסקי.

א בריף אין רעדאקציע

חשובע רעדאקציע!

דערמיט האב איך דעם כבוד צו בעטען אייך אפצודרוקען אין אייער חשובער צייטונג פאלגענדע אויסבעסערונג פון דער ידיעה אינ'ם פרייטאגדיגען נומער „נייער פאלקסבלאט". אז נאך דער זיצונג פון דער אגודה-פראקציע, אויף וועלכער עס זענען נאכגעגעבען געווארען בערינגונגען פון פרעזעס י. ל. מינצבערג. האט ער צוריק איבערגענומען די ארבייט אין דער קהלה.

אייגענטליך איז אויף דער פראקציע-זיצונג בעטראכט געווארען די געשאפענע לאגע פון דער מערהייט אין דער קהלה בכלל און די סיבות, וואס האבען דערצו גורם געווען. נאך אנ'אלזייטיג בעקוקען זיך מיט דעם דאזיגען ענין זענען אוועקגעשטעלט געווארען אזעלכע יסודות פון ארבייט, אז די מניעות פון דער לעצטער צייט זאלען זיך מעהר נישט קענען איבערחזר'ן. איך דאנק אייך אין נאמען פון דער אגודה-פראקציע פארן אפדרוקען די דאזיגע שורות.

מיט דרך ארץ

פ. ליבערמאן

שרפות

(א) אויף פאלודניאווא 15 איז נעכטען, מחמת א צו שטארק איינגעהייצטען אויווען אויסגעבראכען א שרפה אין דער וואוינונג פון א. לוקסענבורג פייערלעשער האבען די שרפה אין משך פון א שעה צייט איינגעלאשען. דער היזק בעטרעפט 3,000 זלאטעס.

* * *

(א) אינ'ם הויז אויף 11. ליסטאפאדא 20, וואס געהערט צו ל. טאפארעק האט זיך אנגעצונדען דער דאך, צוליב'ן ווארעמען פון די וואסער-רעהרען.

אויך די שרפה האבען די פייערלעשער שנעל איינגעלאשען.

דער היזק מאכט אויס אנ'ערך 4,000 זל.

וויכטיג פאר שפילער פון דער מלוכה-לאטעריע

אין צוזאמענהאנג מיט די ענדערונגען אין דער קומענדיגער 32-טער מלוכה-לאטעריע ווערט מיטגעטיילט די פעראינטערעסירענדע, אז פראספעקטען קאן שוין יעדער בעקומען גאנץ אומזיסט אין דער גרעסטער לאדזער קאלעקטור נ. יאטקא, פיעטריקאווער 22 און 66 ווי אויך אין דער נייער אפטיילונג נאוואמיעסקא 1. מען דארף בעמערקען, אז צוליב דער בעדייטענדער אויסבעסערונג פון דער לאטעריע ווערט פאראויסגעזעהען א מאנגעל אין לאזען — דעריבער דארף שוין יעדער בעצייטענס פערזעהען זיך מיט א לאס אין דער קאלעקטור פון נ. יאטקא, וועלכע ריהמט פון אפטע און גרויסע געווינסען.

Dr.

Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע

נעמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אווענד.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) י. סיקקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), באיארסקי (פושטשיאזד 19), ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 86).

צום בעפארשטייענדן קאנצערט פון אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי אין פילהארמאניע

ווי ס'איז געווען פאראויסצוזעהען האט דער קאנצערט פון וועלטבערימטען אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי, וועלכער קומט פאר זונטאג, דעם 27 יאנואר אין זאל פילהארמאניע, ארויסגערופען א שטארקען אינטערעס ביים לאדזער פובליקום. אין פראגראם די שענסטע פערל פון זיין רייכען רעפערטואר.

קינא-טעאטער „MIRAŻ"

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסער סאוויעטישער פילם

„פעטערבורגער נעכט"

פראדוקציע פון „Sojuzkino"

אין מאסקווע, אין די הויפט-ראלען:

Wiera Tarasowa i M. Doronin

אויסערן פראגראם: P. A. T. און פאראמאונט

פרייזען פון די פלעצער: 54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר

דער זאל איז גוט בעהייצט.

ספאָרט-בעוועגונג

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער ליגע

שבת, איז אין וואַרשע, אונטער'ן פאָרזיץ פון אײבוש. ראָזענשטאָק פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער פוילישער פוסבאָל־ליגע.

די דעבאַטעס זענען געפיהרט געוואָרען אין אַ זעהר ערנסטער שטימונג. אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע האָט אַרויסגערופען די „העמדלעך"-פראַגע פון מעטש „וואַרשאַוויאַנקאַ" און „ל.ק.ס.". דער פאָרשלאַג פון „פּאָדגוזשע" איז דער פראַגע איז אָבער נישט גע־שטעלט געוואָרען צו אָפּשטימונג. ווייל דאָס געהער נישט צו דער קאָמפּעטענץ פון דער פערזאַמלונג.

די פערזאַמלונג האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר מבטל מאַכען די קאָ־ענץ־צייט ווי אויך פאַר אָפּשאַ פען די אינטערנאַמיע פון די ריכטער.

די פערזאַמעלטע האָבען זיך אויך אַרויסגעזאָגט געגען פּראָיעקט פון פוסבאָל־פערבאַנד, אויסצו־שליסען פון פערבאַנד די פאַבריקס־קלובען.

נאָכ'ן איבערלייענען די בעריכטען זענען אי־בערגעגעבען געוואָרען דיפּלאָמען דעם פוילישען מיי־סטער „רוך".

געגעבען אַבסאָלוטאָריום פאַר דער פערוואַלטונג האָבען געשטימט די דעלעגאַטען פון דעגראַדירטען קראָקאָווער קלוב „פּאָדגורשע".

אַ אָוואַציע איז געמאַכט געוואָרען דעם נייעם קלוב אין דער ליגע — „שלאָנסק".

דאַן איז געוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַל־טונג אין וועלכע עס זענען אַריין: פּאָלק. זשאַלענ־דזשיאָווסקי — פּרעזעס, מאַיאָר פּאָרעמבסקי און קאַפּ קיבלין אַלס וויצע־פּרעזעסען, קאַפּ. סלאָניעווסקי — סעקרעטאַר, און אַלס מיטגלידער: קרוג, ראַקישא, ווידריק, ד"ר לוסטגאַרטען, מאָסין און פּשעוואָרסקי.

דער נייער ליגע־סעזאָן וועט זיך אָנהויבען דעם 31 מערץ 1935 און וועט דויערען ביז דעם 10 נאָ־וועמבער.

וועלט-מייסטערשאַפט פון האָקעי אין דאַוואָס

שבת האָבען זיך אין דאַוואָס געעפענט די האָ־קע־פערמעסטונגען וועגען דער מייסטערשאַפט פון דער וועלט. אין די מייסטערשאַפטען נעהמען אַנטייל פופצעהן מלוכות, דעם ערשטען טאָג האָט גערוהט נאָר ליטע, אַלע איבעריגע 14 האָבען געבטען שוין געשפּילט.

שוין אין ערשטען טאָג זענען פאָרגעקומען אי־בעראַשונגען, די גרעסטע פון זיי איז געווען די, וואָס דער אייראָפּעאישער מייסטער דייטשלאַנד האָט פערשפּילט מיט איטאַליען. די רעזולטאַטען פון ער־שטען טאָג זענען פאָלגענדע:

פראַנקרייך—פוילען 2:3 (0:1, 1:2, 1:0)
איטאַליען—דייטשלאַנד 0:2 (0:1,0:1, 0:0)
קאַנאַדאַ—ענגלאַנד 2:4 (1:0, 0:2, 1:2)
אונגאַרן—האָלאַנד 0:6 (0:3, 0:3, 0:0)
טשעכיען—עסטרייך 1:2 (0:0, 1:1, 0:1)
רומעניען—בעלגיען 1:2 (0:1, 0:0, 1:1)
שווייץ—שוועדען 1:6 (0:4, 1:1, 0:1)

* * *

זיך געטראָפען די מאַנשאַפטען פון פוילען און דייטשלאַנד.

געזיגט האָט די פוילישע מאַנשאַפט אין פערהעלטניש פון 1:3.

מאָרגען, מאָנטאָג וועט זיך די פוילישע רעפּרע־זענטאַנץ מאַנשאַפט טרעפען מיט דער מאַנשאַפט פון איטאַליען, (וועלכע האָט אין ערשטען טאָג געשלאָ־גען דייטשלאַנד מיט 2:0).

אין פאַל, ווען די פוילישע מאַנשאַפט וועט זיגען, וועט זי זיך ווייטער בעטייליגען אין די צווייטע גרופּען קאַמפּען.

די ווייטערדיגע רעזולטאַטען זענען געווען:
פראַנקרייך—איטאַליען 1:1
שווייץ—אונגאַרן 1:1
שוועדען—האָלאַנד 0:6
טשעכאָסלאָוואַקיי—רומעניען 2:4
קאַנאַדע—לעטלאַנד 0:14

ביים הייטיגען טאָג שטעלט זיך די טאַבעלע פאַר אויף פאָלגענדען אופן. אין דער ערשטער גרופּע פיהרט אונגאַרן, אין דער צווייטער — איטאַליען אין דער דריטער — טשעכאָסלאָוואַקיי און אין דער פירטער — קאַנאַדע.

פוילען בעזיגט דייטשלאַנד 3:1

נעכטען, אין צווייטען טאָג פון די קאַמפּען וועגען דער וועלט־מייסטערשאַפט אין האָקעי, האָבען

י. ק. פּ. — הכח 4:10

נעכטען איז אין ראַזמאַטאָשטשי פאָרגעקומען אַ באָקסער־מעטש צווישען די קאָמבינירטע „י.ק.פּ."־מאַנשאַפט און „הכח".

די רעזולטאַטען פון די קאַמפּען זענען געווען פאָלגענדע:

1) גאָטפריד — פּאַגראָוואָסקי רעמי,
2) באַרטשיאַק בעזיגט ווראָווינסקין 2,
3) ספּאָדענקעוויטש — פאַגאַט

דער יודישער באָקסער אין געווען זעהר גוט אין זיין קאַמף מיט שטאַרקען געגנער האָט זיך פערענ־דיגט רעמי.

4) שיקאָרסקי האָט בעזיגט זיסמאַנען.
5) דורקאָווסקי—ליפשיץ, געזיגט האָט דורקאָוו סקי.
6) רעניץ האָט בעזיגט וואַלדמאַנען.
7) אין לעצטען קאַמף האָט בלומום בעזיגט ביאַלעצקין.

דער רעזולטאַט פון מעטש איז געווען 4:10.

באָקס

חשמונאי (לעמבערג) — פּ.ק.ס. (קאַטאָוויץ) 8:6

לעמבערג. אין די ראַהמען פון 10־יעה־ריגען יובילעאום פון דער באָקסער סעקציע פון לעמ בערגער „חשמונאי" איז פאָרגעקומען אַ באָקס־מעטש צווישען דער יודישער מאַנשאַפט און באַליציאַי־שען ספּאָרט קלוב פון קאַטאָוויץ.

דער אויסגאַנג פון מעטש איז געווען 6:8 פאַר „פּ.ק.ס.".

שלעזיען — וואַרשאַ 7:9

די וואַרשעווער מאַנשאַפט אין אַרויסגעטרעטען אָהן ראַטהאָלצ'ן, טשאַרטעקן, באַנקאָווסקי און האָט אָנגעקגעגעבען פיר פונקטען צוליב דער איבערוואָג פון קלעשיקען און מאַלעצקין, מיט גרויס שפּאַנונג איז ערוואַרט געוואָרען דער קאַמף פון פּילניקן (מכבי מיט דעם שלעזישען ק.א. ...ג שולעריק, פּילניק האָט הויך געוואונען אויף פונקטען. וואַרשאַ האָט גענומען צוויי פונקטען דורך וואַלקאָווער איז דער שווערער וואַג, ווייל שלעזיען האָט נישט צוגעשטעלט קיין באָקסער.

האָקעי

„טשאַרני — „לעכיא" 1:1.

קראָקאָ.

„קראַקאָוויאַ"—„סאָקאָל" 0:1.

פּאָזנען.

פּאָזנער האָקעי־קלוב—ל.ק.ס. 0:1.

וואַרשא וועט נישט בעלייגען קיין פּראָטעסט

געגען אויסגאַנג פון באָקס-מעטש מיט י.ק.פּ.

אין שייכות מיט די סקאַנדאַלען בעתן באָקס־מעטש צווישען וואַרשאַ און „י.ק.פּ." האָבען זיך גע־האָט פערשפּרייט קלאַנגען אַז טראָץ די פערזיכערונ־גען פון די „וואַרשאַ"־פיהרער אין לאָדז, אַז זיי זע־נען מסכים אַז דער מעטש זאָל דערפיהרט ווערען צום סוף, האָבען זיי אין פערלויף פון דער פּערגאַנג געגען וואָך בעלייגט אַ פּראָטעסט פאָדערנדיג אַז דער רעזולטאַט פון מעטש זאָל נישט אָנערקענט ווערען.

ווי מיר דערוויסען זיך אָבער איצט האָט „וואַר־שאַ" ביז איצט אַזאַ פּראָטעסט נישט בעלייגט און האָט נישט בדעה אזא פּראָטעסט איבערהויפּט צו בעלייגען.

לאָדזער באָקסער-פערבאַנד האָט רעזיגנירט

פון אָרגאַניזירען די אינדיווידועלע מייסטערשאַפטען אין לאָדז

דער לאָדזער קרייז באָקסער־פערבאַנד האָט מיט געטיילט דעם פוילישען באָקס־פערבאַנד אַז ער רע־זיגנירט פון אָרגאַניזירען די אינדיווידועלע פוילישע באָקס־מייסטערשאַפטען. דער בעשלוס איז געקומען צוליב דעם אָפּזאָג פון וואַרשעווער פערבאַנד, וועל כער האָט נישט מסכים געווען אַז לאָדז זאָל אָרגאַניזי־רען די מייסטערשאַפטען, צוליב דעם האָט דער פּוי־לישער באָקסער־פערבאַנד אויסגעשריבען אַ רעפּע רענדום צו די קרייז־פערבאַנדען מיט אַ פראַגע, אין וועלכער שטאָט ס'זאָלען פאָרקומען די מייסטער־שאַפטען.

וועלט-מייסטערשאַפטען אין סקי-לויפען

אין די הייעהריגע סקי־וועלט מייסטערשאַפטס קאַמפּען, וועלכע וועלען פאָרקומען אין חודש פע־ברואַר וועלען זיך בעטייליגען 14 מלוכה־רעפּרעזענ־טאַנצען.

צווישען זיי אויך די פוילישע רעפּרעזענטאַנץ.

ווער וועט קעמפען אין דער פערמעסטונג פוילען—אונגאַרן

דער אונגאַרישער באָקס־פערבאַנד האָט שוין אי־בערגעשיקט צום פוילישען באָקסער־פערבאַנד דעם צוזאַמענשטעל פון דער אונגאַרישער רעפּרעזענטאַנץ אויפן מעטש מיט פוילען וועגען מיטעל־אייראָפּעאי־שען בעכער, וועלכער וועט פאָרקומען אין פּויזען ד. 10 פעברואַר.

די אונגאַרישע רעפּרעזענטאַנץ איז פאָלגענדע: שאַנטאַ, קוביני, פריגיעס, מאַנדל, האַראַנגהי, וואַר־גא, שוגעשי, שאַבאָ.

אין דער פוילישער רעפּרעזענטאַנץ איז איינציגע ענדערונג צוליב דעם אומגליקספאַל מיט קאָזלאָווסקין. אויף זיין אָרט איז בעשטימט געוואָ־רען ספּאָדענקעוויטש.

דער ענטגילטיגער צוזאַמענשטעל איז פאָלגענ־דער: ראַטהאָלץ, ספּאָדענקעוויטש, קאַינאַר, שיפּינ־סקי, סעווערינאַק. כמיעלעווסקי, זשעלינסקי און פּילאַט.

פיערליכע דערעפענונג פון די סקי-טערענען הינטער לאָדז

נעכטען איז אין לאַגעוויק אונטער לאָדז פאָר־געקומען די פייערליכע דערעפענונג פון סקי־טערענען.

צו דער דערעפענונג זענען געקומען פאָרשטעהער פון מלוכהשען אמט פאַר פיזישער דערציהונג, פון ספּאָרט־פעריינען ווי אויך אַ ריזיגער עולם.

פון בר-כוכבא

די סעקציע פאַר ווינטער־ספּאָרט ענטוויקעלט זיך זעהר גוט, יעדע וואָך שבת קומען פאַר אין הער־לענהאָף אויף דעם אייז פּלאַץ איבונגען פון איינ־פאָהרען אונטער די אָנפיהרונג פון פּראָפ. סעגאַל.

— די לעצטע טעג איז צו יט אָרגאַניזירט גע־וואָרען די סעקציע פון הויבען געוויכטער, די איבונ־גען קומען פאָר צוויי מאָל וועכענטליך, אין לאָקאַל פון פעראיין אונטער דער לייטונג פון אַ ספּעציעלען אינסטרוקטאָר.

עס ווערען געמאַכט פאָרבערייטונגען צו דער יעהרליכער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון די מיטגלי־דער, וועלכע וועט פאָרקומען סוף חודש פעברואַר.

ר. איזראַעל

דער בערזען-סוחר

שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

96

— פון וואַנען ווייסט מען שוין דאָס, האָט דזשאָו נישט געקענט פערשטעהן, אַז מען רעדט שוין וועגען דעם אין די רעסטאָראַנען.

— איהר שפּאַסט, איך האָב דאָך גאָרנישט געהערט וועגען דעם, הגם איך לייען זעהר פיל צייטונגען, פון וואַנען קענען וועגען דעם וויסען צייטיגע מענשען.

— ס'וועגדט זיך, וואָס פאַראַ צייטיגע מענשען, האָט דער קראַנקער פונדליי געזאָגט. מיר זענען דאָך נישט עפּעס סתם אַזוי קיין שלעפּערס. מיר געהערען צו אַן אַריסטאָקראַטישער משפחה, צו אַ לאָרדען פאַמיליע. אונזערע בעציהונגען זענען זעהר גרויס.

— איך זעה דאָס, האָט דזשאָו גענאַכט אַנ־דערסטע מינע. איך זעה, אַז איהר האָט גרויסע בעציהונגען, וואו איהר ווייסט ווירקליך אַזעלכע זאַכען, וועגען וועלכע קיינער האָט נאָך קיין אַה־נונג נישט. איבריגענס, וואָס קען מיך דאָס אַלץ אָנגעהען, וואָס עס טוט זיך אין דעם אָדער יענ־נעם פּאָליציי־אַפּיס. ס'איז גלייכער פון יענע לייט צו זיין פון דערווייטענס, קיין טובות טוען זיי קיינ־מאָל נישט.

— ווי אַמאָל, האָט פונדליי געזאָגט, אויב מ'־דאַרף עפּעס אַ טובה, וואָלט מען געקענט אַ שמועס טון. מיר זענען אין דער הויפּט־פּאָליציי־לייטונג אַזוי אײנגעאַרבייט, אַז מיר קענען אַ טובה טון, באַטיר־ליך...

— באַטירליך, ווען איהר קענט דערביי פער־דינען, האָט דזשאָו צוגעגעבען, די פונדלייס האָ־בען זיך פונאַנדערגעלאַכט.

— איהר געפעלט מיר, דזשענטעלמען, האָט פונדליי געזאָגט, איהר פערשטעהט אַן עסק, ס'־איז דאָך גאַנץ באַטירליך, אַז אויב מ'דאַרף האָבען

אַ טובה איז מ'בעקומט זי, דאַרף מען זי ערפּאָר בעצאָהלען. ס'איז דאָך קיינער נישט מחויב פאַר אי־מיצען אונטערצושטעלען די פּליצעס. אלזא, אפשר וועט איהר וויסען וועגען אימיצען, וואָס האָט עפּעס צו ערלעדיגען אין דער פּאָליציי, קענט איהר דאָס געשעפט צו אונז ברענגען. איהר וועט דערביי פערדינען פּראָוויזיע.

— ווער אויל, זעהר גוט, האָט דזשאָן אויס־געשריגען, אין אונזערע ספערען פעהלען נישט קיין מענשען, וועלכע האָבען זיך פערשעפעט אין שטראָף־קאָרעקס. געלד שפּילט דאָ נישט קיין ראָל, מיט וועמען האָט איהר דאָס אַזעלכע בעציהונגען אין דער פּאָליציי? אויב מ'קען דאָס וויסען.

פונדליי האָט אָנגעקוקט דזשאָנען פון אויבען ביז אַראָפּ.

— צופיל ווילט איהר מיט איינמאָל וויסען, כ'האָלט, אַז ס'איז נישט געזונד מיט איינמאָל אַזוי פיל צו וויסען.

— עקסקיוז מי, ענטשולדיגט, האָט דזשאָן גע־זאָגט, ס'האַנדעלט זיך דאָ נישט וועגען נייגיריג־קייט, אָדער ווילען עפּעס צו וויסען.

— נאָר וועגען וואָס האַנדעלט זיך?

— אַז איך אַליין דאַרף האָבען אַ גרויסע טובה אין דער פּאָליציי און איך וואָלט זיך געלאָזען קאָסטען געלד אויך, בתנאי...

— איהר קענט זיך פערלאָזען דערויף, אַז מיר וועלען אייך דאָס ערלעדיגען אויף דעם בעסטען אופן.

— וואו איז די גאַראַנטיע? מיט וואָס פערזי־כערט איהר מיר, האָט דזשאָו געפרעגט.

— מיט אונזער נאָמען, מיט אונזער וואָרט. דזשאָן האָט אויסגעטרינקען נאָך אַ גלאָז בראָנ־פען און געזאָגט:

— זאָל גאָט היטען, אויב מיר פאַלט אַפילו איין צו קוועסטיאָנירען אייער וואָרט, אָבער אייער אָרעליגע שטעלונג. נישט דאָס איז דער פאַל. איך מוז אָבער האָבען די פולסטע זיכערקייט, ווייל דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַ זעהר ערנסטען ענין, לכל הפחות וואָלט איך געמוזט וויסען, ווער ס'איז דער אין דער פּאָליציי, מיט וועלכען איהר האָט אַזעלכע גוטע בעציהונגען. איך וואָלט זיך אַזוי אַרום גע־קענט משער זיין, צי יענער איז בכוח פאַר מיר עפּעס אויפצוטון.

— איהר שטעלט נישט קיין פּיינפּטיגע פראַגען, האָט פונדליי געזאָגט, מיר קענען דאָך אייך נישט פערראַטען אזא סוד.

— און איך פערלאַנג דאָס נישט פון אייך, איך האָב נאָר געפרעגט, צי איהר קענט דאָס מיר זאָגען, אויב נישט בלייבט דאָס ביים אַלטען און מיר וועלען קיין געשעפט נישט מאַכען, אינזער פריינדשאַפט, וועלכע מיר האָבען נאָר וואָס גע־שלאָסען וועט דערפון גאָרנישט ליידען. איך פער־זיכער אייך דערין.

זעהט אויס, אַז די צוויי פונדלייס האָבען דאַ דערשמעקט אַ פעטען ביסען, וואו מ'קען בעקומען אַ לייכט פערדינסטעל און האָבען דאָס אַזוי לייכט נישט געוואָלט אַרויסלאָזען פון האַנד. זיי האָבען איצט געשוויגען, נישט געפּאַר, ווייל זיי האָבען מעהר נישט געוואָלט רעדען וועגען דעם דאָזיגען ענין. נאָר פערקעהרט, זיי האָבען געטאַלט וועגען עס, ווי אַזוי צו נעהמען דעם פרייער אויפ'ן זיכער.

— ווי איהר פערשטעהט, האָט דער קראַנקער געזאָגט, אָבער דיסקרעט מוזען מיר בלייבען. מיר זענען צו גוט ערצויגען, אַז מיר זאָלען אויספּלאַפּ־לען דאָר יעדען, וואָס מיר ווייסען.

— איך שעץ זעהר שטאַרק אזא ערציהונג, האָט דזשאָן העפליך געזאָגט, דאָס גיט מיר די זי־כערקייט, אַז איהר וועט ווידער פאַר אַנאַנ־דערען נישט אויסלאַפּלען עפּעס וועגען מיר.

— זענען מיר דען נישט גערעכט? איהר רעדט דאָס ערנסט?

— פערשטעהט זיך ערנסט, זעהר ערנסט און פערשטעהט זיך, אַז איהר זענט גערעכט. אָבער דאָסמאָל נישט. פאַר מיר רעדען דאָך נישט גלאַט אַזוי, בדי צו רעדען, נישט אויף נייגיריגקייט, נאָר אין

געשעפטס־זאַכען. מיר ווילען דאָך מאַכען עפּעס אַ געשעפט און אין דער היינטיגער פּערפּליכטעט שוין אַ גאַנץ אַנדערע עטיק, נישט קיין ריין געזעלשאַפט־ליכע. און אַ געשעפט דאַרפען בײדע צדדים האָ־בען דיזעלבע שאַנסען, לכל הפחות ביים אָנהויב פון געשעפט, אויב נישט קען דאָך קיין שום גע־שעפט נישט געשלאָסען ווערען, וואָס שפּעטער ענטוויקעלט זיך פון'ם געשעפט איז שוין אַ גאַנץ אַנדערע פראַגע, ווער ס'איז געשיקטער, וועמ'ס ס'־איז קלוגער דער געווינט די איבערהאַנד, אָבער לכתחילה באַלד אין אָנהויב מוזען בײדע צדדים זיין גלייך.

— אַקעגען וואָס זאָגט איהר דאָס?

— אַקעגען דעם, וואָס מיר האָבען געוואָלט מאַכען אַ געשעפט און איהר נעהמט מיר אַוועק אַלע שאַנסען, איהר רעדט מיר וועגען גוטער ער־ציהונג, ממילא קען מיר שוין ווייטער אונזער גע־שפּיעל אויף דער דאָזיגער טעמע נישט פיהרען. אויב איך וויל מאַכען אַ געשעפט, מוז איך כאָטש האָבען די אילוזיע, אַז איך געה אויף אַ זיכערער בריק.

די פונדלייס האָבען געזעהען, אַז זיי האָבען נישט פאַר זיך קיין נאַר, וועלכער וועט זיך נאָאיוו איבערגעבען אין זייער אַריסטאָקראַטישע הענד און האָבען גענומען אַנ'אַנדער טאָן.

— פערשטעהט זיך, אַז יע'עס געשעפט הויבט זיך אָן אַזוי אָן. יעדע צד איז פאַרזיכטיג נישט אַרויס צוכאַפּען זיך מיט קיין איבריג וואָרט, מיר האָבען דאָך נאָך פון אייך נישט געהערט קיין איינציג וואָרט וועגען וואָס פאַראַ געשעפט עס האַנדעלט זיך און דערביי פערשטעהט מען, אַז פלאַפּלען וואָלט דערווייל געווען אַנ'איבריגע זאַך.

— איך זאָג אייך גאַנץ אָפען וועגען וואָס מיר געהט, איך האָב עפּעס אַנ'עניין אויפ'ן גע־וויסען און געוואָלט פאַר געלד דאָס אָפּוואַשען, אויב ס'וואָלט זיך געלאָזען. פונדליי איז צוגעטרעטען אויס צופּאָרשען דזשאָנען.

— זאָגט איהר דאָס אַליין, אָדער רעדט איהר אין אימיצענס נאָמען.

— איך בין נישט געוואוינט צו זיין אַ מעק־לער אָדער אַ פערמיטלער, אויב איך רעד דאָ צו אייך, איז דאָס אין מיין איינענעם נאָמען.

(פאָרטזעצונג קומט).

היינט—„דאס קינד פון גאס“ מיט רעגינא צוקער

היינט אוונט ווערט געשפילט אין „ראזמאַריאַשטשי“ די בעליבטע מוזיקאַלישע קאָמעדיע „דאס קינד פון גאס“, מיט דער בעליבטער סובּרעטין רעגינא צוקער, וועלכע פערענדיגט אין די נאהענטסטע טעג איהרע גאסטשפילען אין לאדז.

„דאס קינד פון גאס“ פערמאָגט אַ שפּאַנענדען אינהאַלט און פרעכטיגע געזאַנגס-נומערן און עס בעטייליגען זיך אין דער דאזיגער הערליכער פּיעסע די בעסטע כוחות פון אַרטיסטען-אַנסאַמבּל, פון טעאַטער „ראַזמאַריאַשטשי“.

אין די נאהענטסטע טעג— ערשטער אויפטריט פון אלעקסאנדער גראנאך

די הכנות צום ערשטען אויפטריט פון דעם גרויסען שוישפּילער און רעזשיסער אַלעקסאַנדער גראַנאַך אין „ראַזמאַריאַשטשי“ זענען אין פולען גאַנג. די פּראָבעס פון דער נייער רעוואָלוציע-פּיעסע קומען שוין פאר יעדען טאג אונטער דער ליטונג פון אַלעקסאַנדער גראַנאַך.

דער טאג פון דער פּרעמיערע און פון ערשטען גאַסטשפּיל וועט שוין אין משך פון דער היינטיגער וואָך בעקאַנט געמאַכט ווערען.

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאַס 19, טעל. 125-17

נעמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ׳

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 21-טן יאנואר

6.45 פריהמאָרגען-אוידיציע, 6,48 פּליטען, 6.52 גימנאַסטיק, 7.07 פּליטען, 7,50 רעקלאַמע-קאָנצערט, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 פּרעסע איבערזיכט, 12,10 קאָנצערט, 1 ידיעות פון טאָג, 1,05 פּליטען, 3,30 עקספּאָרט ידיעות, 3,35 בערזע, 3,45 פאָפּולערער קאָנצערט, 4,45 אַ לעקציע אין דער דייטשער שפּראַך, 5 רעפּערטואַר, 5,25 פּליטען, 5.35 לידער אין דער אויספיהרונג פון סט. זניטש, 5,50 רעפּעראַט, 6 פּליטען, 6,10 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, 6,15 פּליטען, 6,45 אוידיציע פאר קינדער, 7 זעלבּ-רישע אוידיציע, 7,30 פעליעטאָן, 7,50 ספּאָרט-ידיעות, 8 קאָנצערט, 8,45 אָוונט-ידיעות, 9 סימפאָנישער קאָנצערט, 9,45 פּאָרלעזונג, 10 רעקלאַמע-קאָנצערט, 10.15 טאַנץ מוזיק, 11 ידיעות, 11,05 קאָמוניקאַטן, טאַנץ-מוזיק.

מעלדונג

אַלטוונג, מע-אַנישע וועבער!

אייניגע קוואַליפיצירטע מעכאַנישע וועבער פון קאַרט, ענגלש און ד״ר קאָנען זיך מעלדען אין ביורא פון „אָרט“ וואָלטשאַנסקא 27.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבּולאַטאָרישע פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

קלאנג-קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט פּרעזענטיר! מיר: NORMA SHEARER i FREDRIC MARCH אין דער מעכטיגער דראַמע אונט. נאָמען:

„ערוואכונג פון דער פרוי“

ריהרענדע ליבעס-דראַמע. אויסער׳ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע.

אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ., שבת און זונטאָג — 12.30 בייטאָג.

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!

דרוקעריי בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8 איז ערעפענט

אלע-ארט דרוק-ארבייט ווערט שוין אָנגענומען

כריעסטע שריפטען

מאדערנע ארנאמענטען

ערשטע יודישע שלייפעריי „ZGODA“ א. פ.

לאדז, ציגעל-גאַס 2, טעל. 134-51

(רוג פּיעטריקאָווער)

מאַכט בעקאַנט, אַז זי נעמט אָן צו שלייפען און שאַרפען אַלערליי מכשירים פאר פליישערס, שניידער, איינבינדער, פריזיערס זאָווי גלימשערס אז״וו

ערשטקלאַסיגע אויספיהרונג! סאָלידע בעהאַנדלונג!

ביליגע פרייזען!

לעכער

ווערען אויסגענומען ביי ג. נארדמאן

שרודמיעסקא 8.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראַנקע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוונד.

ווענעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען

אַנאַליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאַציע

אין טעטיג א גאַנצען מעת לעת

פאר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אַ בעראַטונג 3 זל.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116-33

רענטגען-גאַבינעט

ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום

פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פאר ווענעריש קראַנקע

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

Poradnia Wenerologiczna

זשעלאָנא 2-פּיעטריקאָווער 47

טעל. 189-33

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אָוונד

ווענעריש-קראַנקע, מענער-שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען.

אַנאַליזען פון בלוט און אורין.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פרוי דאָקטאָר

א בעראַטונג 3 זל.

Dr. med.

ROZENHAUZ-EDELISTOWA

ספּעציאַל-ארצט פאר קינדער-קראַנקהייטען

וואוינט איצט פּאָלודניאָווא 6

טעל. 110-49

נעהמט אָן פון 8 — 9 פריה און פון 4— 6 נאָכמיטאָג.

ברוך-קראנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאדז, פון דעם אין גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד ד״ר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אָנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך-ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי-הייל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם נייעסטען ערפּאָלג, די שווערסטע, נעפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אונדערהידעלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען געגען ערשלאַפונג פון מאַגען און קישקעס.

פאר קאַליקעס, הויקערס און אַלערהאַנד פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּרוּווט די הייל-באַנדאַזשע און פון פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל-גימנאַסטיק פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאר שמערצליכע פּלאַטפוס לויט גיפּס-מאָדעל.

אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.

30-יעהריגע פּראַקטיק. פולע גאַראַנטיע!

ערמעסיגטע פּרייזען! טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.

עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאַל. (קאַסע-כאָריך).

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

אנערקענונגס-בעשייניגונג

פון די פּראָפעסאָרען פון לעמבערגער אוניווערזיטעט

מיר בעשטעטיגען, אז ה׳ ד״ר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואוינהאַפט אין לאדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, איז זעהר אַ פעהיגער אָרטאָפּעד און פערדינט אויף איבערצייגעבען קראַנקע אויף רופּטורען און אָרטאָפּעדישע קראַנקהייטען אונטער זיין אויפזיכט.

(—) **Prof. Dr. R. Baracz,** operator
Prof. Dr. J. Mariszler
Prof. Dr. B. Kalinowski i inni.

פריוואט-קליניק

פון האַלז-, נאָז- און אויערן-קראַנקהייטען

Piotrkowska 55 68

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אָן פון 4—8 אָוונד.

Dr.

S. Kantor

ספּעציאַליסט פאר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען (סיפילי און טריפּער), היילט מענער-שוואַכע

פּיעטריקאָווער 90 טעל. 129-45

נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. HELLER

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט

זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. Niewiażski

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע

אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40

פראָנט, 1-טער שטאָק.

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.

זונטאָג און יום-טוב פון 9 - 1 פאַרמיטאָג.

בעזונדערער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען.

Dr. med

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

Dr. med. M. Wajnberg

נערווען-קראַנקהייטען

(עלעקטריזאַציע)

נעהמט אָן פון 5 — 8 אָוונד

זשעראָמסקיעגאָ 25

טעל. 172-20

Dr. med.

D. ROZENCWAJG

וואוינט יעצט אויף

72 פּילסודסקיעגאָ 72

(ווסכאָדניאַ) פראָנט 2-טען שטאָק

טעלעפאָן 128-74.

Dr. med. Z. Wajs

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

נאַוואָמיעסקאַ 5 (פראָנט)

ספּעציאַל-ארצט פאר הויט, ווענערישע, האָר און געשלעכטס-קראַנקהייטען

נעמט אָן פון 9—1 און פון $3^1/_2$—8 אָוענד.

זונטאָג און יום-טובים פון 9—1 מיטאָג

צו לעטשניצע-פרייזען.

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי

אָנאָנס ביז 15 ווערטער

ראקאלעז

פון זאַפּאָרט צו פערדינגען אַ וואוינונג פון 2 צימער און קיך. צו ערפאַהרען נאַוואָמיעסקאַ 4, וו. 77. 5863

אַ זוניגע וואוינונג פון 1 צימער זאַפּאָרט אָוועקצוגעבען, ביליג דירה-געלד. שרודמיעסקאַ 67, אין דער מלעטשאַרניע.

פערשידענעס

ס׳איז פערלוירען געוואָרען אַ זייגער אויף דער ווסכאָדניאַ גאַס. אָפּצוגעבען געגען סמנים אין אַנאָנסען-קאַסטען ביי לובּלינסקי, קאָנסטאַנטינער 18. 5989

Młody energiczny prawnik chętnie przyjmie domy w administrację w charakterze Rządcego. Oferty sub „Prawnik“ do adm. nin. pisma. 5851

אַפּאַטעלקאַ מאַשין פּירמע ווילקאָקס גיבּס, צו נעהען רעפּאַראַטורען ביליג צו פערקויפען. וואַרשאָ, ווילטשע 57, וו. 15

Związek Zawodowych Muzyków Zachodnia 68, telefon 244 - 62. Przyjmuje wszelkie zabawy, śluby. Stowarzyszenia, związki mają ustępstwa. 641

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

אנאנסען-פרייז פאר אַ מילימעטער-שורה

פאַר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען — 60 — 4

אין טעקסט—40 .

נאָכ׳ן טעקסט—12 — 18

איבער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען) קליינע אָנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אָנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אָנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאר דעם אָנאָנס

פאַר׳ן אינהאַלט און פאָרמען פון די אָנאָנסען איז דער פערלאַג ניט פעראַנט-וואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע אָננעמען בייטאָג און ביינאַכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg — Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.